

NAŠ ČASOPIS

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA OBČINE VRHNICA

LETO X

ŠTEVILKA 86

APRIL 1982

V SOBOTO, 8. MAJA NA PROSLAVO OBČINSKEGA PRAZNIKA

Srečajmo se na Drenovem griču

Prizadevna proslava letošnjega občinskega praznika v soboto, 8. maja, v krajevni skupnosti Drenov grič Lesno brdo.

Največje trenutek bo nedvomno odkritje spominskega obeležja družini Kucier ob 9. uri na Lesnem brdu ob 10.30 slavnostna seja občinske skupščine in druž-

benopolitičnih organizacij, na kateri bodo podeljena tudi srebrna priznanja OF in Cankarjeve plakete.

Prizadevni organizatorji — krajan Drenovega griča in Lesnega brda — vabijo vse občane na praznovanje. (Obširneje o občinskem prazniku in predvsem o letošnjem gostitelju preberite na straneh 5, 6, 7 in 8).

Novi delegati so se zbrali prvič

Na prvem zasedanju so se 14. aprila zbrali delegati vseh treh zborov občinske skupščine in s tajnimi volitvami izvolili predsednika in podpredsednika občinske skupščine. Za predsednika so izvolili Andreja Vidoviča, za podpredsednika pa Slavka Groma. Ravno tako so izvolili predsednike zborov občinske skupščine. Delegati so izvolili tudi predsednika izvršnega sveta naše občinske skupščine ter člane izvršnega sveta. Za predsednika je bil izvoljen Herman Bole.

Delegati zborov občinske skupščine so imenovali tudi predsednike in člane stalnih delovnih teles občinske skupščine.

V drugem delu seje so izvolili predsednika in člane predsedstva SRS in delegate za zvezni zbor skupščine SFRJ.

Po končani skupni seji sta nadaljevala z delom še družbenopolitični zbor in zbor združenega dela. Družbenopolitični zbor je izvolil delegate v družbenopolitični zbor republiške skupščine, zbor združenega dela pa je izvolil člane skupin delegatov za delegiranje delegatov v zbor združenega dela republiške skupščine.

Novo vodstvo

ANDREJ VIDOVIČ, predsednik občinske skupščine

Rodil se je 1944. leta. Po poklicu je inženir kemijske tehnologije, zaposlen v Fenolitu v Borovnici. Doslej je opravljal pomembne in odgovorne funkcije v občini. V mandatnem obdobju 1974-1978 je bil predsednik zbora združenega dela, vrsto let član komiteja občinske konference ZKS. Zadnji dve leti pa je uspešno opravljal funkcijo predsednika občinskega sindikalnega sveta.

RADOSLAV GROM, podpredsednik občinske skupščine

Rodil se je 1931. leta. Po poklicu je dipl. inž. strojništva, zaposlen v IMP Ljubljana. Je aktiven družbenopolitičen delavec. V dosežanem mandatu obdobju je bil tudi član IS SO in predsednik odbora za področje urejanja prostora in varstva okolja.

DUŠAN PLESTENJAK, predsednik zbora združenega dela

Rodil se je 1942. leta. Po poklicu je inženir lesarstva, zaposlen v LIKO Vrhnika. V dosežanem mandatu obdobju je bil član IS SO, kjer je tvorno prispeval pri razreševanju družbeno-ekonomskih vprašanj v občini.

JANEZ PEČAR, predsednik družbenopolitičnega zbora

Rodil se je 1941. leta. Po poklicu je kovinski delovodja, sedaj zaposlen kot tajnik Samoupravne stanovanske skupnosti Vrhnika. Doslej je opravljal že vrsto najrazličnejših samoupravnih in družbenopolitičnih funkcij. Bil je tudi predsednik občinske konference SZDL in to funkcijo angažirano in uspešno opravljal in bil tudi že doslej član družbenopolitičnega zbora.

ANDREJ SKRT, predsednik zbora krajevnih skupnosti

Rodil se je 1935. leta. Po poklicu je geodetski inženir, zaposlen pri Mercatorju. Pred leti je bil že član občinskega IS, načelnik oddelka za gospodarstvo v upravnih organih SO Vrhnika. Do pred kratkim pa tudi član komiteja OK ZKS Vrhnika.

HERMAN BOLE, predsednik izvršnega sveta občinske skupščine

Rodil se je 1937. leta. Po poklicu je inž. organizacije dela. Doslej je bil zaposlen v SOZD Moda Ljubljana kjer je opravljal dela direktorja sestavljene organizacije. Po preselitvi v KS Verd se je aktivno vključil v delovanje krajevnih skupnosti, kjer je član sveta. Pomembne družbene funkcije je opravljal tudi v občini Ljubljana-Center.

GOVOR NOVEGA PREDSEDNIKA OBČINSKE SKUPŠČINE ANDREJA VIDOVIČA NA PRVI SEJI

Od nas vseh je odvisen nadaljnji razvoj občine

Zavedamo se, da prevzemamo te funkcije v času zaostrenih gospodarskih razmer, ko so znatno zmanjšane možnosti nadaljnje rasti družbenega standarda, ko osebni standard upada, ko se borimo za večji izvoz, ko hočemo čim bolj zmanjšati družbeno in proizvodno režijo, povečati produktivnost in akumulativno sposobnost gospodarstva, da s tem zagotovimo nadaljnjo rast gospodarstva in s tem tudi odpiranje novih delovnih mest.

V takih razmerah se že pojavljajo s strani posameznikov ali skupin glasovi, da je naš samoupravni socialistični sistem premalo učinkovit za hitro razreševanje teh problemov in pojavljajo se želje in zahteve, da se nekatere stvari ponovno privedejo v pristojnost urejanja državnih organov. Ravno zagovorniki takih hotenj pa istočasno ne vidijo ali pa nečisto vidijo, da so vzroki ravno v tem, ker našega sistema odločanja delovnih ljudi in občanov še nismo razvili do take stopnje, kot smo ga opredelili v ustavi in ZZZ, kar se je že večkrat do sedaj potrdilo tudi v praksi, kot npr. ob pojavih nacionalizma na Kosovu itd.

Tudi mi — delegati za III. mandatno obdobje delegatskega sistema — smo pomemben del našega

tako pomembno, kolikokrat in s kakšnimi izbranimi izrazi kdo pove, da je za naš samoupravni socializem, ampak je bistveno važnejše to, koliko si to resnično želimo in koliko smo za to pripravljeni sami prispevati in to naj bi bilo naše osnovno vodilo pri našem bodočem delu.

ostalimi dejavniki v občini dokaj težak izpit, to so priprave na izvedbo referendumov za uvedbo samopriprave za sanacijo vodooskrbe v občini, o čemer so se že pričele uvodne razprave. Veliko breme teh aktivnosti bo na ramah strokovnih delavcev, ki so pripravili program

Pred predsednikom občinske skupščine Andrejem Vidovičem so na prvi seji zaprli novi člani občinskega izvršnega sveta: Herman Bole, Jože Čuden, Brane Jereb, Jože Kostanjevec, Cveta Kuček, Silvo Modričan, Bojana Peric, Janko Pribošič, Ilja Stanko, Leopold Torkar in Danijel Velkavrh

Imenovane skupščinske komisije

Delegati vseh treh zborov občinske skupščine so na prvi seji imenovali tudi predsednika in člane stalnih delovnih teles občinske skupščine: komisijo za volitve, imenovanja in kadrovska vprašanja — vodi jo Anton Pečar, komisijo za družbeni nadzor — vodi jo Simon Seljak, komisijo za odlikovanja in priznanja — vodi jo Andrej Vidovič, komisijo za prošnje in pritožbe — vodi jo Marko Istenič, komisijo za zadeve borcev NOV in vojaških vojni invalidov — vodi jo Franc Pasetta, statutarno-pravno komisijo — vodi jo Vladimir Mejač, komisijo za odnose z verskimi skupnostmi — vodi jo Radoslav Grom, svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu — vodi ga Rajko Karan, komisijo za odločanje o prednostnem nakupu nezazidljivih stavbnih zemljišč — vodi jo Milan Pavlin, komisijo za starostno zavarovanje kmetov — vodi jo Janez Petkovšek, komisijo za odločanje o pritožbah zoper prispevek za starostno zavarovanje kmetov — vodi jo Maks Hrovatin.

šega političnega sistema in v veliki meri je od vseh nas odvisno, kako hitro bomo nadaljevali z odpravljanjem pomanjklivosti v našem delovanju, na čemer so se v preteklem mandatnem obdobju zelo angažirali dosedanja vodstva v skupščinah, DPO in ostali dejavniki v občini. Zelo dobro osnovo za nadaljnje odpravljanje pomanjklivosti imamo v analizi o delovanju delegatskega sistema, ki so ga obravnavali zbori skupščine v preteklem letu s tem, da mislim, da je to poročilo le preveč kritično v tem smislu, da premalo poudarja dosežke v tem času.

Verjetno ne bom izrazil samo svojega mišljenja, če izrečem dosedanjemu vodstvu OS, IS in vsem, ki so pri tem sodelovali, vse priznanje za dosežene rezultate na tem področju, kar pa istočasno predstavlja za novo vodstvo še večjo obveznost.

V zvezi s tem bi rekel še to, da ni

Za dobro delovanje delegatskega sistema so prav gotovo pogoj učinkovite in usposobljene strokovne službe, ki pripravljajo delegatska gradiva oziroma sodelujejo z delegacijami pri obravnavi teh gradiv in pri oblikovanju stališč. Ravno delaci, ki delajo v strokovnih službah, morajo biti pripravljeni na napore, saj mora biti boljše delovanje delegatskega sistema naša skupna skrb in smo vsak na svojem področju dela tudi za to odgovorni.

Tudi sami delegati bomo morali del svojega časa nameniti lastnemu usposabljanju, saj je nadaljnja rast zaupanja naših delovnih ljudi in občanov v naš politični sistem v veliki meri odvisna tudi od tega, kako bomo pridobili mnenje čim širšega kroga ljudi in nato mnenja prenašali v skupščine in jih tam uveljavljali.

Že na samem začetku našega mandata nas čaka skupaj z vsemi

sanacije, na katerega pa je bilo že v dosedanjih razpravah dano precej pripomb in bo potrebno program dopolniti oziroma na vsa vprašanja in pripombe dati zadovoljlive odgovore. Izid te akcije je prav gotovo odvisen od tega, kako bomo v program zajeli in prikazali interese čim širšega kroga občanov, pa čeprav bo realizacija teh programov za nekatere predele v občini časovno nekoliko odmaknjena. Delegati se bomo morali skupaj z ostalimi aktivnostmi angažirati pri organizaciji in vodenju teh razprav, h katerim moramo pritegniti čim širši krog občanov, saj bomo le tako lahko razčistili številne pomisleke, nejasnosti in dileme pri tem pa se moramo zavedati, da je predvsem od kvalitete omenjenega programa in naše skupne angažiranosti odvisno, kdaj bo tudi iz pip v naši občini pričela teči čista in zdrava pitna voda.

Preberimo — odločimo se

V nekaterih krajevnih skupnostih in v delovnih organizacijah že potekajo razprave o programu sanacije oskrbe z vodo v občini. Tam, kjer se krajan in delavci še niste sešli, da povešate svoje mnenje o tem tako perečem problemu, to storite čimprej. Če še niste prebrali posebne priloge Našega časopisa, ki ste jo prejeli pred približno 14 dnevi, vam svetujemo, da jo le preberete in potem svoje mnenje poveste na zborih občanov.

Na 4. strani pa vam posredujemo nekatera mnenja zdravnikov, vzgojiteljev in občanov o nujnosti zdrave pitne vode.

Ob 27. aprilu, prazniku OF, ob prazniku dela in občinskem prazniku iskrene čestitke vsem delovnim ljudem in občanom

Skupščina občine in družbenopolitične organizacije občine Vrhnika, Uredništvo Našega časopisa

FRANC FORTUNA PONOVO PREDSEDNIK OBČINSKEGA ODBORA ZZB NOV

Borci še vedno aktivni

Na volilni konferenci 21. aprila so borci za predsednika občinskega odbora ZZB NOV izvolili Franca Fortuna. Ravno tako so izvolili člane novega predsedstva. Borcem sta spregovorila tudi sekretar komiteja občinske konference ZKS Jože Perpar, ki je govoril o političnih razmerah doma in v svetu in Vladimir Mejač, dosednji predsednik občinske skupščine, ki je govoril o gospodarskem položaju naše občine.

Delegati so obravnavali poročilo o delu v štiriletnem mandatnem obdobju in ugotovili, da so borci še vedno izredno aktivni na vseh področjih družbenega in političnega življenja v občini. Med drugim so vsako leto obravnavali analizo gospodarskega razvoja občine in pri tem opozarjali zlasti na pomen razvoja drobnega gospodarstva v tistih panogah, ki bi bile zelo pomembne v primeru vojne nevarnosti in elementarnih nesreč. Med borci so bili večkrat družbenopolitični delavci občine in jih informirali o aktualnih nalogah in družbenoekonomskem položaju občine. Posebno skrbno so se vsako leto lotili politično varnostne ocene v lastni organizaciji in v občini. Borci so bili čisto tudi med pionirji, vojaki in jim pripovedovali o razvoju vstaje na našem področju.

Komisija za priznanje posebne delovne dobe je imela v začetku mandata nekoliko več dela, ker je bilo potrebno še nadaljevati delo prejšnjega mandata, ko je prišla možnost uveljavljanja let s potrdili. Nato je bilo še nekaj obnov postopkov. Od vseh vloženih pritožb v tem času sta bili le dve pritožbi dopolnjeni z novimi in tehničnimi pričami, tako

da ju je bilo mogoče ugodno rešiti, vse ostale prošnje je komisija zavrnila, ker so bili ugovori neutemeljeni.

Komisija za širjenje in obujanje tradicij NOB je prvi dve leti tega mandata morala še v celoti organizirati Kurirčkov pošto, nato pa je samo sodelovala z nasveti, udeležbo borcev na šolah in proslavah med potjo pošte ter knjižnimi nagradami za najboljše spise in risbe na dano temo. Komisija je sodelovala tudi z odborom za dopolnjevanje zgodovine Vrhnik in okolice v NOB.

Komisija za splošni ljudski odpor in družbeno samozaščito

je redno ažurirala obrambne načrte. Vsako leto je pripravila tudi dodatna navodila za obrambne načrte krajevnih organizacij. Sodelovala je pri izvedbi akcije NNNP, kakor tudi pri njeni oceni.

Na koncu so sprejeli tudi usmeritve za delo odbora, predsedstva in skupščine v naslednjem mandatnem obdobju.

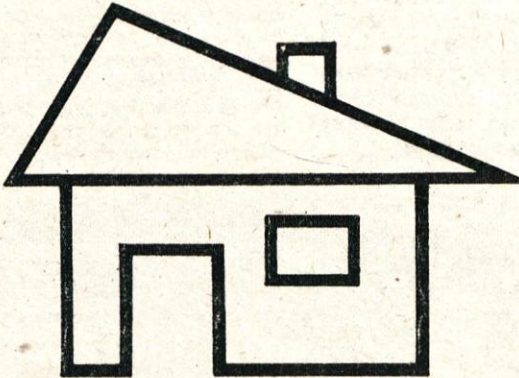
Še nadalje bodo skrbeli za poglobljanje samoupravnih socialističnih odnosov v družbi in naši organizaciji, za povezovanje z drugimi družbenopolitičnimi organizacijami, zlasti še z mladino. Na-

daljevali bodo z delom pri zbiranju in objavljanju gradiva za dopolnjevanje zgodovine Vrhnik in okolice v NOB, skušali doseči ureditev spominske sobe v gradu Bistra. Nadaljevali bodo z zbiranjem gradiva za monografijo občine Vrhnik in z urejanjem zemljiškopравnih odnosov na območjih, kjer stoje obeležja in spomeniki krepili sodelovanje z domilnimi odbori enot NOV in POS ter JLA in enotami teritorialne obrambe ter skrbeli, da bodo borci prisotni s svojo dejavnostjo in nasvetom povsod, kjer s svojimi izkušnjami lahko pomagajo in sodelujejo.

lesnina

VRHNIKA

Ljubljanska c. 10

VAM NUDI
POLEG
VSEH
VRST
GRADBENEGA
MATERIALA
TUDI
LESONITNE,
IVERNE
IN OPAŽNE
PLOŠČE

Poročilo o izvajanju sklepov s področja kmetijstva in gozdarstva

Skupščina občine Vrhnik je na seji zborov, dne 19. 1. 1982, sprejela predlog stališč na poročilo o stanju kmetijstva in gozdarstva v občini Vrhnik.

Priprave in ponekod že tudi delo za izpolnitev nalog, predvsem tistih, ki so opredeljene s krajšimi roki, je že steklo. Do meseca marca lahko podamo odgovore na naslednja stališča.

V skladu s stališčem, naj Kmetijska zadruga v sodelovanju s pospeševalno službo pripravi normative in kriterije za pospeševanje kmetijstva, je doslej pripravljeno poročilo o planiranih sredstvih za pospeševanje kmetijstva in njihovi porabi za leto 1981 in predlog razporeditve sredstev v ta namen za leto 1982. Kmetijska zadruga v teh poročilih zaključuje, da je sodelovanje kmetov in KZ na osnovi letnih pogodb za sofinanciranje planirane proizvodnje iz sklada za intervencije v kmetijstvu dobro. Pogodbena vezana proizvodnja zagotavlja za pridelavo:

1.000 kg pšenice — 200 l nafte in 540 kg gnojil, mlado pitano govedo (1.000 kg žive teže) — 165 l nafte in 190 kg gnojil, plemenska živina (korn) — 220 l nafte in 600 kg gnojil.

Semena so regresirana na osnovi sestavnega plana občine. Regresirana je tržna proizvodnja mleka v obliki 1 kg močnih krmil za 3 l odkupljene mleka — devizna sredstva za nabavo krmil zagotavlja KZ Vrhnik. Ugodnosti pri pospeševanju so tudi krediti, ki jih daje HKS, a se pri tem omejuje na sledeče pogoje:

- za kreditiranje govejega hleva je potrebna kapaciteta 8 GVŽ (glav odrasle govede) na ha kmetijske površine, kar bo po izvršeni investiciji omogočalo 1,5 GVŽ na ha kmetijske površine — upoštevajoč lastno in zemljo v zakupu za dobo 10 let;
- osnovna krma za take kapacitete mora biti zagotovljena v celoti.
- Nabava kmetijske mehanizacije se lahko kreditira pod sledečimi pogoji:
 - prvi traktor in manjši priključki,
 - večji traktor — vlečne moči, če ga kmet za svojo proizvodnjo res potrebuje in takega traktorja še nima (kreditira se traktor do 70 KS),
 - kmet ima pravico do kredita iz sredstev HKS, če ima 3 ha kmetijskih zemljišč,
 - nabava večjih priključkov (cisterna za gnojeko, silokombajn, tri in večbrzdni plugi, trosilci za hlevski gnoj, nakladalnik za hlevski gnoj, silorezine, predstavniki itd.) bo regresirana 10 strojnimi skupnostim.

Obeznosti iz naslova gozdarstva je potrebno reševati s kmeti v TOK Gozdarstvo Vrhnik v boljši samoupravni organiziranosti in dohodkovni povezanosti. Omejevanje ugodnosti iz naslova pospeševanja — kmetom, ki so večji tržni proizvajalci mleka in mesa, pa tudi zaradi preobremenjenosti pri proizvodnji le-teh ne izpolnjujejo obveznosti v gozdarstvu, bi lahko pomenilo zmanjšanje kmetijske proizvodnje, zato menimo, da to ne more biti kriterij pri upravičenosti kmetov do sredstev za intervencije v kmetijstvu, ki se delujejo na osnovi letnih pogodb.

Kmetijska inšpekcijska služba, Kmetijska zemljiška skupnost v sodelovanju z oddelkom za gospodarstvo in finance so v skladu z navodilom o tem, kdaj se šteje, da obdelovalec ravna kot dober gospodar (Ur. list SRS št. 22/81), pripravili predlog meril o tem, kdaj so zemljišča dobro obdelana, tudi glede na krajevne značilnosti. Merila so sledeča:

- obdelovalec mora kot dober gospodar izvajati najnujnejše ukrepe varstva rastlin pred boleznimi in škodljivci, ki lahko pomembno vplivajo na zmanjšanje ali uničenje pridelka;
- odstraniti mora z njivskih površin nevarne in vse druge plevelce, ki močno znižajo pridelok in otežkočajo spravilo;
- pokositi mora travnike na 1. območju najmanj dvakrat letno, upoštevajoč pri tem posebne pogoje na barjanskih travnikih;
- na njivskih površinah, kjer se so posajene detelje ali travne mešanice, je potrebno doseči 3—4 odkos;
- preprečevati mora zaraščanje travnikov z grmovjem ter ohranjati pašnike v stanju za pašo oziroma košnjo;
- kmetijskih zemljišč ne sme deliti v nasprotju s predpisi ter s tem ustvarjati večjo razdeljenost zemljišč ter prehajanje teh v nekecke roke;
- njivske površine ne sme zatravljati oziroma jih zadrževati v takem stanju, da se pridelok hranilnih snovi na enoto površine zmanjšuje;

— na njivah in travnikih 1. območja mora dosežati povprečni hektarski pridelok v občini (ob normalni letini):

40 dt/ha koruze,
200 dt/ha krompirja,
30 dt/ha pšenice,
25 dt/ha ječmena in ovsa,
350 dt/ha silažne koruze;

— na melioriranih in komasiranih zemljiščih mora upoštevati skupni program proizvodnje;

— rodovitnost tal kmetijskih zemljišč mora ohranjati z izvajanjem kolobarja, ki preprečuje širjenje nekaterih bolezni in enostransko izrabo zemlje;

— strnišni posevki so obvezni za varstvo zemlje, pred destrukuiranjem, erozijo in izpiranjem hranilnih snovi v nižje plasti;

— obvezno je čiščenje in vzdrževanje jarkov, ki so sicer lahko žarišče plevelnih vrst;

— obvezna je uporaba gnojil — organskih in mineralnih — ki vzdržujejo biološko ravnovesje v zemlji in dajejo večje pridelke.

Stališče zborov občinske skupščine o evidentiranju vseh neobdelanih površin o vzrokih za tako stanje ter načinu reševanja je v skladu z resolucijo o politiki izvajanja plana SR Slovenije za leto 1982, ki zavezuje Zvezo kmetijskih zemljiških skupnosti in s tem Kmetijsko zemljiško skupnost Vrhnik, da skupaj s pospeševalno službo, kmetijsko inšpekcijsko službo in z upravnimi organi, ugotove neobdelana zemljišča ter sprejme programe ukrepov za njihovo obdelavo. Evidentiranje slabo obdelanih in neobdelanih kmetijskih zemljišč je doslej opravljeno v petih krajevnih skupnostih, medtem ko v drugih KS postopek še teče. Imenovana je skupina za razgovore z lastniki slabo obdelanih zemljišč in ugotavljanje dejanskega stanja na terenu. Skupino sestavljajo: sekretar ali predsednik SZDL, predstavnik KS, KZS, kmetijska pospeševalna služba, kmetijski inšpektor, referent za kmetijstvo in predstavnik skupnosti socialnega skrbstva.

Kmetijska zemljiška skupnost je na seji izvršnega odbora KZS Vrhnik sprejela program za obdelavo slabše in neobdelanih kmetijskih zemljišč.

— Za intezifikacijo kmetijske proizvodnje so v lanskem letu bila zagotovljena umetna gnojila, in sicer za osnovno gnojenje za jesensko in spomladansko setev. Gnojila so bila regresirana iz sklada za intervencije pri SO Vrhnik, 1,5 din/kg. KZ Vrhnik mora takoj zagotoviti gnojila za dognojevanje, v kolikor gnojil ne bo zagotovljenih, je izvedba setvenega načrta vprašljiva.

— V občini Vrhnik leži 38 % vseh zemljišč na barju, ki so zaradi zamačvirjenosti in slabih pogojev obdelovanja slabše obdelana ali celo neobdelana, vendar pa je tu potrebno upoštevati specifične pogoje, tako da je v slabših pogojih tudi za enkratno košnjo zagotovljena obdelanost — to slednje velja za področja, ki so po kategorizaciji zemljišč opredeljena v IV. b kategorijo, medtem ko za vsa druga področja velja, da morajo biti travniki vsaj dvakrat pokoseni, njive pa preorane in obdelane.

— Ugotavljamo, da so kmetijska zemljišča slabše obdelana tudi zaradi nestrokovnega pristopa, zato bomo v okviru pospeševanja kmetijstva organizirali strokovna predavanja o pravilnem kolobarjenju, gnojenju ter zatiranju plevelov in škodljivcev. V proizvodnji se mora v večji meri odraziti vpliv kmetijske pospeševalne službe.

V hribovitih predelih je treba širiti pašnokošnji sistem in preprečevati zaraščanje pašnikov z grmovjem. Nadaljevati, z realizacijo programa na Pokojišču.

Zemljišča, ki bodo po KS ugotovljena kot neobdelana, mora KZ Vrhnik vključiti v organizirano proizvodnjo, in sicer s proizvodnimi skupnostmi in z združenimi kmeti.

SO Vrhnik — sklad za intervencije mora nadaljevati s svojim programom dela in zagotoviti sredstva za regresiranje umetnih gnojil in semen ter po potrebi tudi zaščitnih sredstev.

Kmetijska zemljiška skupnost je bila z enim od stališč zadržana, da pripravi program in tehnično dokumentacijo za melioracijo Podliske doline, Blatne Brezovice in kompleksa Dragomer — Log, kar je v skladu s srednje-ročnim programom. Sredstva za tehnično dokumentacijo Podliske doline in kompleksa Dragomer — Log so že zagotovljena, medtem ko ni mogoče

Programska konferenca OK ZSMS Vrhnika

V začetku aprila so mladi imeli programsko konferenco, kateri so pregledali program dela za obdobje april 82 — tember 82 in poročilo o delu Občinske konference ZSMS njenih organov. Udeležba na tej konferenci je bila zadovoljiva, saj so bile zastopane skoraj vse osnovne organizacije tako iz KS kot iz združenega dela.

Pri ocenjevanju poročila in programa so bili mladi enotni, pri kritični. Enotni so bili v tem, da so vse akcije izvedli dokaj uspešno, da na najbolj pereči problemi niso akcijske narave. Dejstvo je, da so vse akcije izvedli predvsem zaradi odziva in pripravi za sodelovanje osnovnih organizacij. V razpravi je bilo poudarjeno, da OK ZSMS da pobudo OK SZDL, da na eni izmed svojih ocen delovanja KK SZDL ter kako SZDL in vanjo vključene organizacije izpolnjujejo svojo frontno vlogo. Glede na diskusijo sami seji konference so tudi ugotavljali, da so člani ZK vključeni v delo mladinske organizacije. Nujno je, da določene akcije v tej smeri pospeši ZK.

Ni jim povsem uspelo preseči sedanje in najti pot k večji angažiranosti mladih za delo v ZSMS, v reševanju vseh problemov, ki tarejo mladega človeka. Tu so poudarili predvsem sodelovanje in štipendiranje mladih. O tem problemu so mladi že kokrat spregovorili in sprejeli določena stališča, ki jih je potrebno dosledno uresničevati in izvrševati. Pri tem pa so poudarjali, da bodo morali v prihodnje še bolj angažirati pri krepitvi političnega sistema, ljudske obrambe in samozaščite ter realizacije zakonitih usmerjenosti izobraževanju. Pri obravnavanju tega družbenega problema so nasprotovali podcenjevanju brezposelnosti, saj so, da je potrebno posebej ostro nastopiti proti stališču, da so brezposelnih ni zaskrbljujoče. V občini imamo sicer 53 iskalo zaposlitve.

Od teh jih 35 teže najde zaposlitev. Štirinajst jih išče prvo zaposlitev. Za reševanje tega problema je potrebna vsa resna in posebno pozornost pa bodo posvetili vključevanju osnovnih mladine v delovanje ZSMS.

Poročilo o delu OK ZSMS in njenih organov je bilo napisano pošteno. S programom pa so si zastavili veliko nalog, ki so akcije narave in dostopne vsem mladincem.

Vendar pa na tej konferenci le ni bilo vse tako kritično. Ugotovljali so, da se je delo v mladinski organizaciji le nekam premaknilo, da napreduje in da so nekatere OO že zelo močne v svojem delovanju.

Žal pa so na tej programski konferenci ugotavljali, da zdelo, razen ZKO, ZTKO Vrhnik in ZZB NOV, prisotnih ostalih in DOD. Tako so izpustili še eno priložnost da se z mladimi občine dogovorijo o nadaljnjem sodelovanju, ki bi obobilno koristilo.

HERAUER A

zagotoviti sredstev za tehnično dokumentacijo za kompleks 150 ha Blatni Brezovici. Kmetijska zemljiška skupnost se je že povezala s Vrhnik in HKS, ker bodo proučili možnosti najetja kreditov za izdelavo dokumentacije.

Kmetijska zadruga in KZS sta proučili možnosti za združevanje zemljišč. Ugotavljajo, da je predpogoj za združevanje v proizvodne skupnosti in združevanje zemljišč izvedba agrarnih operacij (hidro in agromelioracije). V skladu s programom izvedbe melioracij se pripravljajo ustanovitev melioracijskih in proizvodnih skupnosti za Podlisko dolino, Dragomer — Log in Blatno Brezovico.

Pospeševalna služba ugotavlja, da so možnosti za oživiljanje ovčereja na vrhniškem minimalne. Srednje-ročni program kmetijstva v obdobju 1981—1985 predvideva predvsem razširjeno govedorejsko proizvodnjo, čemur naj bi prilagodili tudi razvoj višinskih predelov, saj so ta področja primerna za pašo goveje črede. To ustreza tudi osnovnemu načelu kmetijskih strokovnjakov, da naj se programira ovčereja le na območjih — zaradi reliefa in klime — neprimernih za pašo goveje črede. Takih področij v občini ni, kar pomeni, da v najkrajšem času posek izvršijo, v kolikor tega ne store, se zadržijo GG — TOK Gozdarstvo Vrhnik, da v sodelovanju pristojnimi inšpekcijskimi službami ukrene vse potrebno in opravi posek lesa.

V zvezi z neizpolnjevanjem obveznosti kmetov, lastnikov gozdov, poseku lesa, je SO Vrhnik na svojih zborih zavzela stališče, da se najpo možnosti same lastnike, da v najkrajšem času posek izvršijo, v kolikor tega ne store, se zadržijo GG — TOK Gozdarstvo Vrhnik, da v sodelovanju pristojnimi inšpekcijskimi službami ukrene vse potrebno in opravi posek lesa.

Delavci TOK — Gozdarstvo so v ta namen izdelali obrazce z ustreznimi tekstom, ki je v skladu s sprejetimi stališči in z zakonom o gozdovih, s katerimi so opozorili tiste lastnike gozdov, ki obveznosti doslej niso izpolnjevali. Omenjena opozorila so delavci TOK Gozdarstvo posredovali lastnikom gozdov in postavili rok za posek — pol leta (običajen rok je 1 leto). O kmetijskih rezultatih te akcije bomo lahko poročali v drugi polovici leta.

V skladu z 14. stališčem je analiza dosedanjega podeljevanja štipendij za kmetijske poklice ter nakazane možnosti za štipendiranje teh poklicev za bodočo v svojem poročilu podala Občinska skupnost za zaposlovanje OKZD v občini Vrhnik s področja kmetijstva zadnji dve leti ne razpisuje kadrovskih štipendij za kmetijske poklice. Iz sklada za pospeševanje SO Vrhnik prejema štipendijo trije učenci. Dva bosta letos zaključila študij, tretji pa bo nadaljeval. Iz tega sklada lahko dobi štipendijo vsak učenec poklice kmetijske šole, ki namerava po končanem izobraževanju ostati doma na kmetiji.

Po razpoložljivih podatkih ima združeno delo v občini skoraj v celoti zagotovljen kader s področja kmetijstva, zato v bližnji prihodnosti ni pričakovati večjih potreb po strokovnih delavcih v kmetijstvu. Glede na začrtani zvoji občine in celotne družbe bo potrebno motivirati kmetijsko mladino k izobraževanju v kmetijski usmeritvi, da bi po končanem šolanju ostali doma na kmetiji in s svojim znanjem pripomogli k hitrejšemu razvoju kmetijstva in živinoreje. Kmetijska mladina se dokaj redko odloča za poklice kmetijstva. Razlogi za to so zelo različni, zlasti pri srednje velikih kmetijskih gospodarstvih, da se njihov otrok izuča nekega poklica ter med študijem in kasneje, ko se zaposli, pomaga doma na kmetiji.

Kmetijska zadruga Vrhnik, kot eden temeljnih nosilcev razvoja kmetijstva v občini, štipendira tri študente na BF (dva smer poljedelstvo, eden vinoreja).

Iz združenih sredstev prejema štipendijo dva dijaka srednje kmetijske šole in dva študenta BF. V šolskem letu 1980—1981 se je vpisal na študij veterinarsko šolo en učenec, leto kasneje trije in dva na kmetijsko šolo na višje in visoke šole agroživilske usmeritve.

Iz letošnje generacije osmošolcev jih 10 namerava nadaljevati študij kmetijski in veterinarski usmeritvi ter trije na BF.

Z namenom, da bi seznanili mladino s sodobnim načinom kmetovanja da bi se lažje odločali za ta poklic, organizira pospeševalna služba v letošnjem letu predavanja s področja sodobne obdelave kmetijskih zemljišč, siliranja in gnojenja.

Pregled poslovanja organizacij združenega dela gospodarstva in negospodarstva v letu 1981

Gospodarski tokovi so se odvijali v neusklajenih tržnih razmerah. Problemi preskrbe z domačimi in predvsem uvoženimi surovinami in reprodukcijskimi materiali so se predvsem v zadnjih treh mesecih zelo zaostriili. Zaradi poslabšanja zunanjetrgovinske bilance v republiki so bili poostreni pogoji uvoza, ističasno pa so se zmanjšale možnosti nabave surovin in drugega materiala na domačem trgu. Zaradi navedenega so bile zaloge reprodukcijskih materialov večkrat neustrezne, kar je vplivalo na spremembe proizvodnih programov, trgiranje reprodukcijskih verig, s tem pa zniževalo produktivnost dela, kvaliteto ter povečevalo proizvodne stroške.

Poslovanje v letu 1981 je tako potekalo v močno zaostrenih pogojih, s tem oviralo normalen proizvodni proces in v veliki meri zmanjševalo rezultate naporov zaposlenih za boljše rezultate poslovanja. Kljub vsemu beleži industrijska rast proizvodnje porast 4,3 % in je tako visoko nad povprečjem SR Slovenije, ki znaša 1,9 %. Na osnovi te rasti in ob prizadevanjih za povečanje izvoza in vpliva cen so bili doseženi ugodni rezultati.

Celotni prihodek v višini 5.606.446 tisoč dinarjev ob 40 % rasti na leto 1980 je dosežen v glavnem s prodajo na domačem in tujem trgu, s tem da je prodaja na tujem trgu porasla za 44 % ter tako dvignila procent izvoza v celotnem prihodu za 3 %.

Porabljen sredstva v višini 3.928.792 tisoč din so porasla za 42 % kljub temu, da so se zaloge surovin in prematerialov zaradi pomanjkanja na domačem trgu in zaradi omejevanja uvoza zmanjševale, tako da je opazen visok vpliv cen, ki so v letu 1981 presegle vse predvidene okvire, posebno še na področju surovin in energije. Velik porast porabljenih sredstev je tako vplival, da je doseženi dohodek v višini 1.677.654 tisoč dinarjev porasel le za

35 % in tako zmanjšal možnosti izločitve več sredstev za razširitev materialne osnove dela.

Pri tem je treba poudariti, da se rasti dohodka po posameznih OZD zelo razlikujejo od tistih, ki sploh ne dosegajo višine dohodka iz leta 1980 pa tistih, ki beležijo rasti do 70 % in tudi čez. Pri tem se nujno kažejo že sezonski vplivi posameznih proizvodov in močno različni pogoji poslovanja, tudi kot rezultat posameznih administrativnih ukrepov.

Delitev dohodka za splošno, skupno in osebno porabo, zakonske in pogodbenne obveznosti ter za akumulacijo je v večji meri potekala v skladu s resolucijskimi in zakonskimi usmeritvami ter Dogovorom o družbeni usmeritvi razporejanja dohodka v letu 1981, vendar so ugotovljena tudi določena odstopanja. Te bo potrebno v letu 1982 uskladiti. Izguba v letu 1981 ni ugotovljena pri nobeni OZD.

Izvoz kot jamstvo za nemoteno poslovanje celotnega gospodarstva je skupaj s tečajnimi razlikami in stimulacijami dosegel višino 1.328.233 tisoč din in ob 44 % rasti dosegel v strukturi celo 93 % na konvertibilna tržišča.

Nizek uvoz v znesku 576.521 tisoč dinarjev je delno tudi posledica administrativnih omejitev uvoza, kar daje dobro pokritje uvoza z izvozom.

Posebno priznanje gre pri tem IUV—TOZD Usnjarni in LIKO, saj predstavljata kar 97 % celotnega izvoza občine Vrhnika in sta v letu 1981 ob velikih prizadevanjih izvoz v finančni vrednosti močno povečali. Ostale OZD, kot so TOZD Fenolit, Kmetijska druga, TOZD Kovinarska in TOZD Antene v letu 1981 niso dosegale planiranih povečanj, temveč je v nekaj primerih zabeležen tudi večji padec zunanjetrgovinske menjave.

Vsi ti rezultati so doseženi ob skoraj enakem številu zaposlenih tako, da so posamezni finančni kazalci na delavca naslednji:

- dohodek na delavca je 451.225 din ob 34 % rasti,
- sredstev za reprodukcijo na delavca je 112.826 din ob 56 % rasti,
- sredstev za akumulacijo na delavca je 110.879 din ob 68 % rasti,
- osebnih dohodkov in sredstev skupne porabe na delavca je 221.686 din ob 19 % rasti,
- povprečnih čistih OD na delavca je 11.442 din ob 31 % rasti.

Ob teh sicer ugodnih rezultatih poslovanja bi veljalo poudariti, da je nekaj OZD poslovalo na robu rentabilnosti, to so SGP—TOZD Igrad, ISKRA—TOZD Antene, Avtomerur—TOZD Servis in Obrtni center. Vzroke za tako stanje je potrebno iskati v pomanjkanju dela, sezonskih nihanjih, zadržanih cenah, slabih delovnih pogojih, v pomanjkanju uvoznih in domačih surovin ob devizni participaciji itd., tako da bodo za pozitivni rezultat v letu 1982 potrebni veliki napor, posebno še, ker se pogoji poslovanja še ne izboljšujejo.

Na področju družbenih dejavnosti so finančna gibanja v glavnem rezultat planiranih nalog posameznih izvajalcev, katere izvedba je bila v okviru svobodne menjave dela planirana.

Nova šola na Logu, novi oddelki vrtca in reorganizacija Regijske zdravstvene skupnosti so sicer vplivali na višji porast zaposlovanja, kar pa je istočasno tudi v okviru planiranja.

Podrobna analiza poslovanja organizacij združenega dela gospodarstva in negospodarstva s poročilom o izvajanju Resolucije o družbenoekonomski politiki in razvoju občine Vrhnika v letu 1981 je že bila obravnavana na Izvršnem svetu Skupščine občine Vrhnika dne 19. 4. 1981.

Nekateri kazalci uspešnosti

Finančna produktivnost — dohodek na delavca, je bil v gospodarstvu 451.225 dinarjev in za 34 % večji kot v letu 1980. Nadpovprečno visok dohodek na delavca so dosegle OZD v industriji, gozdarstvu, stanovanjsko-komunalni dejavnosti ter finančnih in poslovanjsko-tehničnih storitvah, nizkega pa gostinstvo ter gradbeništvo. Pregled gibanja akumulacije na delavca in povprečnih čistih OD na delavca na mesec v gospodarstvu v letu 1981 v primerjavi z letom 1980:

OZD	Dosežena akumulacija na delavca v din	IND	Povprečni obračunani čisti OD na delavca mesečno v din	IND
Avtomontaža —				
TOZD Kovinarska	110.879	168	11.443	128
ISKRA — TOZD Antene	6.563	39	9.678	123
Obrtnik Borovnica	86.448	125	11.289	130
TOZD Fenolit Borovnica	261.728	178	12.582	131
ZG — TOZD Kamnolom Verd	156.690	145	10.840	126
IUV — TOZD Opekarna	22.606	—	10.615	142
LIKO —				
TOZD Primarna predelava	32.363	107	10.280	127
LIKO —				
TOZD Tovarna stolov	173.190	371	10.130	127
LIKO — TOZD Tovarna vrat	174.227	356	9.800	127
LIKO — DSSS	—	—	12.596	138
IUV — TOZD Usnjarna	153.159	152	12.144	137
IUV — DSSS	—	—	15.185	130
ZITO — TOZD Pekarna	67.138	98	10.064	127
Kmetijska zadruga	38.234	49	9.761	119
GG — TOZD Gozdarstvo	217.209	292	13.543	151
GG — Tem. organiz. koop.	192.475	124	14.186	133
TOZD Igrad Vrhnika	13.531	30	10.444	131
Obrtni center	139.857	121	12.397	120
PTT — TOZD Vrhnika	61.348	105	11.306	130
LIKO —				
TOZD Blagovni promet	23.382	62	13.542	128
TOZD hotel Mantova	16.966	113	9.332	127
Slov. avto — TOZD Servis	9.775	34	10.476	129
LIKO — TOZD Energetika	19.152	148	12.444	124

Glavna nosilca izvoza v občini sta še vedno IUV — TOZD Usnjarna Vrhnika in temeljne organizacije v okviru DO LIKO Vrhnika. Omenjena izvoznika realizirata 97 % celotnega vrhniškega izvoza.

IUV — TOZD Usnjarna Vrhnika je izvozila na zahtevna konvertibilna tržišča za 20.075 tisoč dolarjev svojih usnjenih izdelkov, usnja in cepljenca, kar je za 8 % več kot v letu 1980. Tako je iztržila od izvoza skupaj z izvoznimi stimulacijami in s tečajnimi razlikami skupaj **841.086 tisoč din**.

Izredno ugodna je bila prodaja usnjene konfekcije predvsem zaradi prodaje 50.000 komadov usnjene konfekcije v ZDA. Izvoz je skoraj izključno usmerjen na konvertibilno tržišče (90 % celotnega izvoza), na klirinško področje pa izvažajo samo usnjeno konfekcijo in ščetine. Na svetovnem trgu so dolarske cene sicer nižje, zaradi večje vrednosti dolarja pa so dolarske cene čelo višje kot v preteklem letu.

Doseženi izvozni rezultati so bili doseženi ob 10.831 tisoč dolarjih uvoza, kar predstavlja samo 65 % uvoza leta 1980, oziroma samo 84 % planiranega uvoza za leto 1981. Tako kaže na resnično velike uvozne omejitve v preteklem letu, saj TOZD kljub večjemu izvozu in najemanju terminskih kreditov ni uspelo več uvoziti ter si tako zagotoviti nemoten proizvodni proces.

Delovna organizacija LIKO Vrhnika je izvozila na konvertibilno tržišče svojih izdelkov za **11.150 tisoč dolarjev**, kar je za 11 % več kot v letu 1980 in na klirinško področje za 303 tisoč dolarjev. Med temeljnimi organizacijami največ izvozi **TOZD Tovarna stolov Verd**, ki je v strukturi izvoza DO zastopana z 90 %. Količinsko je TOZD Tovarna stolov izvozila manj izdelkov kot v letu 1980, vendar je bil asortiman v letu 1981 bistveno težji oziroma zahtevnejši, tako cenovno kot izdelavno. Sorazmerno dobri rezultati zunanjetrgovinske bilance delovne organizacije so doseženi kljub krizi na trenutno najpomembnejšem trgu, to je v ZDA.

S povečanjem izvoznih stimulacij in tečajnih razlik ter sveda s prodajo izdelkov je delovna organizacija realizirala zunanjetrgovinsko prodajo v znesku **467.296 tisoč din** ob tem, da je znašal uvoz le 78.691 tisoč dinarjev.

24. Komunalno podjetje	148.018	219	11.501	137
25. Zavod za načrtovanje	126.087	155	17.735	123
GOSPODARSTVO SKUPAJ:	110.879	168	11.443	131
LIKO — DO	103.326	287	10.861	128

Akumulacija na delavca znaša v povprečju za gospodarstvo občine Vrhnika 110.879 din in istočasno beleži povečanje glede na leto 1980 68 %. Z ozirom na porast povprečnih neto osebnih dohodkov na delavca, ki so se povečali v letu 1981 za 31 %, kaže sicer na zelo ugodna gibanja, vendar velja tu omeniti, da kljub temu gospodarstvo kot celota odstopa od dovoljenih izplačil sredstev za osebne dohodke po določenih dogovorih. Rasti akumulacije na delavca in sami znesku se pri OZD, ki so v letu 1981 vlagale velike napore za povečanje izvoza, kažejo kot pozitivni rezultat in pravilna usmeritev.

Poleg teh beležijo nadpovprečne rasti in visoke zneske akumulacije na delavca še GG — TOZD Gozdarstvo ter Komunalno podjetje Vrhnika, kar je za organizacijo posebnega družbenega pomena podatek, potreben posebne preverbe.

Močna odstopanja v negativnem smislu pri OZD ISKRA — TOZD Antene, Kmetijska zadruga, SGP — TOZD Igrad in Slovenija avto — TOZD Servis ne omogočajo brez posebnih aktivnosti osnove za rentabilno poslovanje v letu 1982 in s tem doseganje dobrih finančnih rezultatov.

Pregled investicijske gradnje v letu 1981

1. Pričetek gradnje konfekcije usnja Vrhnika: investitor IUV Vrhnika. V tem letu so potekala pripravljala dela v predračunski vrednosti 1950 tisoč din, ki so v celoti financirana iz lastnih sredstev ter tudi že pričetek gradnje konfekcije. Ta investicija v predračunski vrednosti 164.893 tisoč din izpolnjuje kriterije za financiranje investicij in bo močno prispevala k povečanju izvoza.

2. Izgradnja I. faze rekonstrukcije drobilnice in separacije investitorja ZG — TOZD Kamnolom Verd je v letu 1981 potekala na pripravi investicijsko-tehnične dokumentacije in pripravljenih delih. Nadaljevanje te investicije je odvisno od dogovora in sofinanciranja uporabnikov in izvajalcev, ker zaradi neizpolnjevanja kriterijev za investiranje ni možno računati na kreditna sredstva bank.

3. Priprava investicijsko-tehnične dokumentacije za program V-100 (termoizolacijske smole) in rekonstrukcija — sanacija obrata smol investitorja Donit — TOZD Fenolit Borovnica je realizirana. Investicija V-100 je začeta v letu 1981 in izpolnjuje kriterije, realizirana bo v letu 1982. Investicija v rekonstrukcijo obrata sintetičnih smol se izvaja posebej in bo zagotovila osnovnim zahtevam varnega dela in je pokrita z lastnimi in združenimi sredstvi.

4. Dokončanje izgradnje hale za deponijo gline investitorja IUV — TOZD Opekarna je dala osnovne pogoje normalnega poslovanja in se v letu 1982 nadaljuje s širitvijo glinokopa.

5. Od vseh planiranih priprav investicijsko-tehnične dokumentacije DO Liko je pripravljena le investicija v II. fazo stolarne in s tem tudi vnešena v plan za leto 1982 z realnimi možnostmi za realizacijo. Za vse ostale investicije se bo še v letu 1982 pripravljala investicijsko-tehnična dokumentacija.

6. Do konstrukcije Pekarne Vrhnika v letu 1981 ni prišlo zaradi omejitvenih ukrepov pri banki in zakona o prepovedi investicij. Izvedba v letu 1982 naj bi izboljšala pogoje dela in povečala skladiščne kapacitete osnovnih živil.

7. Priprava investicijsko-tehnične dokumentacije gradnje novega objekta skladiščnih in proizvodnih prostorov investitorja Droge — TOZD Gosad je realizirana, vendar nadaljnjih aktivnosti ni, kajti proizvodni program v okviru delovne organizacije še ni prečiščen. To je tudi vzrok, da navedena gradnja ni vnešena v plan za leto 1982, zato se mora to vprašanje čimprej celovito rešiti.

8. Planirana priprava investicijsko-tehnične dokumentacije novega servisa Avtomerur — TOZD Servis se bo nadaljevala v letu 1982. Navedena investicija je nujna zaradi obstoječih nemogočih delovnih pogojev in potrebe po bolj organizirani servisni ponudbi v občini, kar je tudi naloga, ki izhaja iz družbenega plana občine do leta 1985.

Zaradi zaostrene gospodarske situacije ugotavljajo delavci v temeljni organizaciji, da je trenutno možna le posodobitev delovnih prostorov na obstoječi lokaciji.

9. Planirana priprava investicijsko-tehnične dokumentacije za gradnjo stranskih objektov Komunalnega podjetja Vrhnika je sicer izdelana, vendar je izgradnja trenutno neizvedljiva.

10. Izgradnja prizidka k osnovni šoli Borovnica in dokončanje nove šole Log — Dragomer je realizirana. Objekti se že uporabljajo, čeprav navedene investicije Sklada za gradnjo šolskih in vzgojno varstvenih objektov niso v celoti dokončane.

11. Samstven dom DO Liko je dokončan, ostale organizacije, ki so planirale izgradnjo samskih domov, pa so izgradnjo prestavile. Izgradnja 51 stanovanjskih enot na Vrhniki je že izročenih svojim novim stanovalcem, dočim se je izgradnja 13 stanovanjskih enot prenesla v leto 1982.

V letu 1981 je prišlo do pozitivnih premikov na področju samoupravne organiziranosti

SAVA — TOZD Ročna konfekcija Vrhnika se je s 1. 1. 1981 pripojila kot delovna enota k PAP — TOZD Elektronika Ljubljana. Slabi pogoji dela, neakumulacijski proizvodni program ter poslabšanje splošnih pogojev poslovanja na področju gumarske proizvodnje so vzrok iskanja novih organizacijskih oblik poslovanja. Ukjučitev v PAP — TOZD Elektronika Ljubljana skupaj z adaptacijo delovnih prostorov in posodabljanjem tehnologije in opreme proizvodnje je ustvarilo pogoje za doseglo boljših ekonomskih rezultatov poslovanja. Vložena sredstva v višini 13.500.000 din, od tega 4 milijard skupnih rezerv občine Vrhnika v višini 3.000.000 din, dajejo skupaj s spremembo samoupravne organiziranosti boljše pogoje dela zaposlenih ter možnosti dobrega poslovanja v naslednjih letih.

Hotel Mantova Vrhnika je s 1. 1. 1981 izvedel reorganizacijo s priključitvijo k SOZD Mercator, DO Hoteli, gostinstvo Ljubljana.

S tem se temu kolektivu odpirajo možnosti za bolj organiziran pristop gostinskih ponudbe v širšem prostoru in v občini kakor tudi realnejše možnosti za realizacijo načrtovane gradnje novega hotela, ki izhaja iz srednjeročnega plana občine Vrhnika v obdobju 1981—1985.

Novozgrajena osnovna šola Log-Dragomer ima 17 oddelkov in je pričela služiti svojemu namenu ob začetku novega šolskega leta 1981—82. Šolo obiskujejo učenci iz naslednjih krajevnih skupnosti: Log, Dragomer-Lukovica, Bevke, Drenov grič-Lesno brdo. Osnovna šola Log-Dragomer je deloma organizacija v ustanavljanju, konstituirala se bo predvidoma 30. 6. 1982, v svojem sestavu ima še šoli na Drenovem griču in v Bevkah. V 21 oddelkih je skupno 582 učencev, zaposlenih pa je 45 strokovnih in ostalih delavcev.

Izgradnja šole na Logu je realizacija srednjeročnega plana mreže šol, katere glavni namen je približati šolo stanovanju otrok, izboljšati pogoje učenja na predmetni stopnji in s tem zagotoviti možnosti za postopen prehod na organiziranje celodnevne šole v občini, kar je tudi prioriteta resolucijskih usmeritev leta 1981. V šolskem letu 1981—82 so že upoštevane resolucijske usmeritve, in sicer da je na Vrhniki že organiziran pouk, ki ima elemente celodnevne šole v 3. oddelkih in možnosti organiziranja v Osnovni šoli Borovnica za šolsko leto 1982—82.

Program prejšnjega samoprispevka se realizira

Leta 1973 smo se občani na referendumu odločili za samoprispevek, da zgradimo šolske in vzgojnovarstvene objekte. Od svojega osebnega dohodka smo pet let plačevali en odstotek. S samo realizacijo programa, sprejetega na referendumu, se je res pričelo nekoliko pozneje, seveda predvsem zaradi mnogih objektivnih težav. Kaj lahko pa ugotovimo, da se program izgradnje šolskih in vzgojnovarstvenih objektov uresničuje in da so največji objekti že zgrajeni. Drugi objekti, predv-

sem vzgojnovarstveni na Logu, v Borovnici in na Vrhniki, pa bodo končali do konca tega srednjeročnega obdobja.

V času veljavnosti oziroma zbiranja samoprispevka je bilo skupaj zbranih 18.034.000 dinarjev.

Vrednost že zgrajenih objektov, in sicer: prizidka k osnovni šoli Ivana Cankarja, VV objekt v Dragomerju, prizidka k osnovni šoli v Borovnici, osnovne šole Log-Dragomer in Telovadnice v večnamenskem ob-

jektu na Vrhniki znaša 225.206.000 dinarjev.

Pri tem je potrebno poudariti, da so bili za navedene objekte uporabljeni tudi drugi viri, predvsem prispevki delovnih organizacij, sredstva, zbrana po družbenem dogovoru, ki je veljal od leta 1975 do 1980, po katerem so organizacije združene dela združevale sredstva v višini 0,5 odstotka od družbenega proizvoda, ter sredstva samoupravnih interesnih skupnosti, saj iz zbranega samoprispevka ne bi bilo mogoče realizirati niti enega samega šolskega objekta.

Takoj rešiti problem vode

Kdo iz borovniške kotline ne pozna »našega dohtarja« Jožeta Petrovčiča? Ne samo da ga pozna. Najbrž ga ni krajana, ki ni bil vsaj enkrat pri njem v ambulanti. Že prehlad je zadosten razlog, da se obrnemo nanj po zdravniško pomoč. Kaj šele, če smo bolj bolni! Držimo se njegovih nasvetov, jemljemo zdravila, ki nam jih predpiše samo, da bi čimprej ozdravili. Pa se res držimo vseh njegovih nasvetov? Po dejstvih sodeč ne. Vsaj enega ne. Kar naprej še pijemo vodo, ki nam priteče iz pipe, čeprav je lani poleti imel opraviti s 60 bolniki. Šlo je za črevesna obolenja. Od tega jih je moral okrog 20 odstotkov poslati na zdravljenje v bolnišnico. »Posledice uživanja vode, to je vode, ki nam sedaj teče iz pip, niso tako preproste, kot si mar-

»Ne samo, da ga moramo začeti. Rešiti ga moramo takoj! Predolgo ga že začnemo reševati, pa ostajamo vedno le pri začetkih. Spominjam se, ko je Fenol začel iskati tehnološko vodo. S takratnim direktorjem sva se pogovarjala tudi o tem. In že tedaj so obstajale možnosti, da bi bila voda izpod barja lahko tudi za uživanje. Po izsledkih raziskav, ko so ugotavljali, da je voda dobra, pa ni bilo več dileme, zakaj je ne bi uporabljali tudi ljudje.«

Pa ste jo vi pili? »Seveda. In ne samo enkrat. Imam »mah« v bližini vrtin. Poletil, ko grem v »senožet«, jo vedno pijem, in se umivam z njo. Užita je, dobrega okusa in ne vidim razloga, zakaj je ne bi izkoriščali. Temu v prid govore tudi izsledki strokovnjakov.«

Mislite, da bo voda iz vršaja, recimo, čez vrsto let, še tako kvalitetna, kot je danes?

»Kdo pa je v tem lahko prepričan? Zagotoviti moramo zaščito. Ljudje se moramo enkrat že začeti zavedati, da moramo varovati prirodne dobrine. Dejstvo pa je, da se vse površinske vode lahko veliko hitreje onesnažijo, kot recimo ta, ki se pretaka skozi naravni filter. Ostali vodni viri na borovniškem koncu imajo kraško zaledje, so površinske vode. In logično je, da se preje onesnažijo kot ta »podtalnica«. Nekateri manjši vodni viri v »koti« so zaenkrat recimo še neoporečni. Kdo pa pravi, da bodo tudi čez nekaj let. Rakitna se hitro urbanizira in tako posredno onesnažuje tudi vodne vire. Slej ko prej bomo morali tudi ljudem v »Kočeni« (Brezovica, Ohonica, Niževce, Zabočevu) zagotoviti zdravo vodo, če bodo sedanji njihovi viri onesnaženi. Zato mislim, da moramo razmišljati o bližnji prihodnosti dokaj natančno in ljudem povedati, da bodo tudi tam dobili zdravo pitno vodo. Tudi tedaj bo morala prevladati solidarnost. Zato pa mora biti vsa tehnična dokumentacija precej natančna, saj vendar gradimo »stalen« vodovod. Tudi krajanom z višjih predelov Borovnice moramo zagotoviti zdravo pitno vodo. Malnice moramo izključiti. Voda s tega zajetja se ne bo smela mešati z vodo borovniškega vršaja. No, pa to so tehnična vprašanja, ki jih bodo morali strokovnjaki rešiti.

Mislite, da je dolgo časa trajalo, da smo sploh prišli do pobude, da enkrat za bližnji prihodnost le rešimo ta problem. Kar najhitreje ga moramo rešiti. Hkrati pa že reševati oskrbo z zdravno pitno vodo tudi na tistih področjih, ki sedaj v prvi fazi, kot jo imenujemo, te vode ne bodo dobili.«

dr. Jože Petrovčič: vodo z vršaja pijem in dobrega okusa je.

sliko misli. Imamo nekaj primerov, ki jih ni moč pozdraviti kar čez noč. Ključna so se kar »udomacili« v organizmu teh bolnikov, poudarja dr. Jože Petrovčič. Tema našega pogovora je bila namreč voda.

Ko smo ga že takoj na začetku vprašali, kaj meni o kvaliteti te vode, ki jo sedaj uživajo Borovničani, je hitro odgovoril, še predno je bilo vprašanje dokončno izgovorjeno.

»Ne, jaz te vode ne pijem. To je tehnološka voda, ne pa pitna voda. Tudi moji vnuki je ne smejo piti. Prepovedal sem jim. Pijemo mineralno vodo. Celo pri umivanju s to vodo imam pomisleke. Pa kljub opozorilom ljudje še kar pijejo to vodo. Nihče tudi še ni uradno prekladal oporečnosti vode. Na Vrhniki pa je voda še slabša. Kar vprašajte zdravnika na Vrhniki, pa vam bodo povedali!«

Mislite torej, da moramo začeti reševati ta življenjski problem?

Slaba voda je že dolga leta problem borovniške doline

Voda je že dolga leta problem borovniške doline. In kakšna je? Slaba!

Na Malnicah, tako pravimo kraju nad vasjo, kjer je zajeta voda za vodovod, najdemo vsako pomlad razno nesnago. Nema lokar je to delo malomarne človeške roke. Čeprav se voda prečišči v čistilni napravi, še vedno vsebuje snovi, ki so škodljive za naš organizem. Zato jo često klorirajo, kar ji daje neprijeten vonj in okus. Zgodi se, da je voda čisto popolnoma bela. Nič čudnega ni, če se je mnogim vaščanom »uprla«. Mnogi jo uporabljajo samo še za kuho, da se odčajejo pa raje

že leta kupujejo radensko ali kako drugo mineralno vodo. Zgodilo se je tudi že to, da je marsikdo izgubil občutek za okus po pristni navadni vodi.

Pretekli teden so se Borovničani in okoličani zbirali na zborih občanov. Na dnevnem redu je bila oskrba z vodo. Upam, da so se zedinili in bodo v mesecu juniju glasovali za samoprispevek, ki bo omogočil, da bomo dobili čisto, zdravo vodo, vodo brez bolezenskih klic.

BOGDANA SUHADOLNIK, 8. b literarna-novinarski krožek PŠ Borovnica

Naše vodno okolje

Brez vode ni življenja! To je pregovor, ki ga pozna vsak, a ga pri nas spoštuje le malo ljudi. Da, prav gotovo je prava beseda »spoštuje«, saj nam to iz leta v leto vedno bolj dokazujejo onesnažene reke, potoki, pa tudi morja, ki jih človek uničuje s svojo malomarnostjo in nevestnostjo. To je dokaz, ki nam pove, da se ne zavedamo, kako je voda dragocena. Tudi Vrhniki je narava podarila nekaj prirodnih lepote, reko Ljubljanico s svojimi pritoki in zajetje Stari mlin. Žal jih nikakor ne moremo imenovati lepote, saj prebivalci Vrhnike in bližnje okolice prav gotovo premalo skrbimo za svoje majhno vodno bogastvo. Malomarnost ljudi pa ne povzroči samo smrdljive in nečiste okolice, temveč uničuje tudi življenje v vodi. Umazana in okužena voda je tudi vir raznih bolezni.

V naši občini je v zadnjih nekaj letih prišlo do množičnih obolenj zaradi onesnažene vode. Novinarji velikokrat poročajo o tem. Vse opazke in opozorila pomagajo le za kratek čas, potem pa prav hitro pozabimo nanje. Ker je pri nas stanje glede kakovosti pitne vode že kritično, bi morali gledati na bodoči razvoj Vrhnike o kolicinah in kakovosti pitne vode resneje razmišljati in vsaj na nekaterih mestih zgraditi čistilne naprave. S tem bi preprečili nadaljnje slabšanje kakovosti vode. Le tako bi lahko izpolnili dolg do bodočih generacij, le tako bi lahko ohranili zdravstvene kolicine neoporečne pitne vode kot najbolj dragocene naravne dobrine.

SIMONA SEČNIK, 7. b OŠ Ivan Cankar

Brez vode ni življenja

»Brez vode ni življenja!« Kaj nas niso tega učili že v osnovni šoli? Vendar izgleda, da nas niso naučili, saj kar ne znamo poskrbeti za dobro vodo oziroma zdravo življenje. Kako nujna je ureditev naše oskrbe z vodo, se dobro zavedamo šele v zadnjem času, in če ne bomo sami prispevali sredstev za obnovo vodovoda, še ne bo rešena. Da je temu res tako, nam bodo morda, nekaterim bolj drugim manj, pojasnila nekatera dejstva in misli, ki sem si jih zapisala v razgovoru z zdravniki Notranjskega zdravstvenega doma: dr. Marijo Popit-Stanovnik, dr. Pavlom Zupanom in dr. Darkom Lavrenčičem ter s predstavnicami vzgojnovarstvenega zavoda Vrhnika: z ravnateljico Karolino Podvratnik, s pedagoškim vodjo Fani Fefer in z vzgojiteljico Nušo Urbančič.

Dejstvo je, da je bilo leta 1971 na Vrhniki registriranih 767 primerov obolenj hepatitisa ali zlatenice. Registriranih pišemo zato, ker so zdravniki takrat ob obliki dela, če je bilo npr. v hiši več primerov hepatitisa, registrirali samo enega. Poleg

Zdravniki Pavle Zupan, Marija Popit-Stanovnik in Darko Lavrenčič so si enotni, da vodo, ki jo pijemo sedaj ni dobra in da nas vsaka epidemija veliko stane.

da ima zlatenico, ker se v nekaterih primerih le-ta na zunanjo pokaže kot gripa brez vidne rumenice, povzroči pa okvare na jetrih. Hospitaliziranih je bilo 308 ljudi, povprečna ležalna doba je bila 16,85 dni, povprečni bolniški stalež 3 mesece, nekaterih celo 6 mesecev, skupaj 5.236 oskrbnih dni oz. okrog 924 mesecev bolniškega staleža, in če to pomnožimo s 1.000,00 din, kolikor približno velja en oskrbni dan v bolnišnici, znesejo stroški hospitalizacij okrog 6.000.000 din. Oboleni so bili, razen treh žensk, v glavnem sami moški, največ v starosti od 14 do 25 let. Seveda je bilo veliko teh ljudi zaposlenih. Pokazalo se je, da je bil zaradi tega izpad dohodka v delovnih organizacijah 15.000.000 din. Vrednost nadomestil osebnih dohodkov je znašala 10.000.000 din, ostali stroški (zdravila ipd.) pa še 200.000 din. Če vse skupaj seštejemo, pridemo do 33.000.000 dinarjev (3,3 stare milijarde). Naj opozorim, da je to izračun samo za registrirane bolnike.

Na drugi strani pa pogledjmo tole: v treh letih bi z 1-odstotnim samoprispevkom zbrali 45.000.000 din. Primerjajmo samo ti dve številki, pa bo vsak komentator odveč. Le z nekaj več sredstvi,

da je pri ljudeh, ki so preboleli hepatitis, v starejših letih veliko več možnosti, da zbolijo na jetrih, veliko več možnosti, da pride do ciroze jeter.

Naj navedemo še eno dejstvo, ki je tudi registrirano: Na Vrhniki je veliko več kot v drugih občinah primerov nalezljive bolezni prebavnega trakta ali griže, zlasti v pomladnem in jesenskem času. Dokazano je, da je za vsa zgoraj navedena obolenja (hepatitis in nalezljive bolezni prebavnega trakta) kriva nezdrava voda ki pa jo v takšni ali drugačni obliki uživamo vsi. Torej lahko tudi vas nekega dne preseneti neprijetno zavihanje v trebuhu in... Ali ne bi bilo veliko bolje z užitek, brez skrbi, popiti vodo, s kakršno se ponajboj recimo v Ljubljani?

»Vrhniki zdravstveni delavci so že leta 1975 glasneje opozorili na našo slabo vodo. Ob koncu novembra 1975 so sklicali sestanek zainteresiranih za preskrbo z dobro pitno vodo na območju občine Vrhnika, med njimi: zdravstvene delavce, člane IS SO Vrhnika, medobčinskega sanitarnega inšpektorja, predstavnike Komunalnega podjetja in predstavnike JLA. Ugotovili so, da so se na Vrhniki tega leta spet pojavili večji primeri griže. Tako civilna

dr. Darko Lavrenčič: jasen in preprost izračun veliko pove

Stroški epidemije hepatitisa — Vrhnika 1971

število obolelih	767
hospitaliziranih	308
povprečna ležalna doba	16,85 dni
cena oskrbnega dne	okrog 100.000 din
skupaj oskrbnih dni	5.236
stroški hospitalizacije	600 milijonov
povprečni stalež	3 mesece
skupaj mesecev bolniškega staleža	okrog 924 mesecev
izpad dohodka	1,5 milijarde
vrednost nadomestil OD	1 milijarda
ostali stroški (zdravila ipd.)	okrog 0,2 milijarde
Skupaj vsi stroški:	okrog 3,3 milijarde

Viri za izračun:

- Zdravstveni vestnik (1975): Posledice akutnega virusnega hepatitisa tipa A,
- OZS Vrhnika: Samoupravni sporazum o menjavi dela (21. 9. 1981).

negi sestanka s predstavniki IS SO Vrhnika, DPO in zainteresiranih za ureditev preskrbe s pitno vodo. V kolikor prej navedene ukrepe ne bi bili realizirani, zdravstveni delavci ne odgovarjajo za posledice,« je med drugim povedala dr. Marija Popit-Stanovnik. Sami pa se lahko prepričamo, da se ti ukrepi uresničujejo izredno počasi in morda se sploh ne bodo mogli uresničiti, če se mi sami ne bomo zavedali, da potrebujemo zdravo vodo. »Saj se obnašamo kot slabi gospodarji, brez skrbi za svoje zdravje. Nima smisla, da govorimo o preventivi, če pa se ne zavedamo, da sami sebi delamo škodo s slabo vodo,« je dejal dr. Pavel Zupan.

»Še ena stvar je, ki tudi vpliva, da je voda iz dneva v dan slabša — onesnaženost okolja. Tu mislim tudi na škropljenje in umetna gnojila v kmetijski proizvodnji. Pesticidi z dežjem pronikajo v zemljo oz. vodo, z vodo pa v nas. Tudi kraška voda je že onesnažena. Tudi že na Rakitni voda ne ustreza več higienskim normam, je povedal dr. Darko Lavrenčič. Vrhnika je celo »dobila« zlatenico za Logatec in Rovtami!

Dr. Marija Popit-Stanovnikova je iz svoje ordinacijske prakse povedala, da veliko staršev ob bolezni svojega otroka vzdihe nad slabo vodo in da bi bili pripravljeni veliko prispevati, samo da bi se njihov otrok lahko brez bojazni odčaje s pravo, čisto, zdravo navadno vodo. Dr. Zupan pa je tudi opozoril, da imamo na Vrhniki sedaj generacijo otrok, starih do deset let, za katere zaradi abstinence vode ne vemo, kako se bodo »obnašali« ob morebitni ponovni epidemiji hepatitisa.

Težave z otroki, ki se hočejo odčaje s pitno vodo iz vodovoda, imajo poleg staršev doma tudi v vzgojnovarstvenem zavodu, kot so povedale: vzgojiteljica Nuša Urbančič ter ravnateljica Karolina Podvratnik in Fani Fefer. Ali ne prija tudi vam po sprejedu kozarec osvežitne pijače? Kaj šele otroku! In ker ne sme piti iz vodovoda (odloka o prepovedi pitja naše vode še ni nihče prekladal), mora v VVZ vedno biti na razpolago dovolj sadnih sokov in sirupa. Samo za sokove in sirupe mora VVZ mesečno nameniti okoli 7.500 din. Potem pa se čudimo, zakaj tako drago plačujemo varstvo v vrtcu!

Ravnateljica VVZ, Karolina Podvratnik, je med drugim povedala, da izredno pozornost posvečujejo v VVZ temu, da otroci ne bi pili vode iz vodovoda, saj je pri tako velikem številu otrok na enem mestu večja možnost okužbe. Vseeno pa so v enoti Dragomer opazili več primerov črevesnih obolenj. Tudi v Dragomeru pijejo vrhniško vodo!

Fani Fefer pa je v razgovoru povzela, kakšne težave jim povzroča vrhniška voda: »Prizadevanje vzgojiteljev, da otroci ne pijejo vode, prekuhanje vode za pripravo napitkov in s tem dodatna obremenitev za kuharice, potrošnja energije in vode, nakup raznih sokov in s tem vpliv na ceno za varstvo. Nasploh ekonomski izračun ni dober, tudi če pogledamo, kaj pijemo doma.«

ZDENKA TOMAŽIN

Naša anketa

Predrag Dobić, starejši JLA.

Sem na takem delovnem mestu, da pogosto kontroliram stanje vode. Naj takoj po da je vrhniška voda slaba. Močno dežuje, dobi voda čisto temno rumenkasto barvo, v njej se vidi delci peska in lje. Menim, da so tudi cevi za pokati in da se podzemne mešajo z vodo iz vodovoda. Voda nam dela zelo veliko truda, ravno na pralnih strojih in prhanju, kjer se v kratkem času bere kamen, večkrat pa pride do zamašitve.

Značilna sta vonj in okus kloru. Opazil sem, da veliko kov raje pije šokove, čaje in vodo.

Voda, kakršno imamo, dela dosti škode v gospodinjstvih in upam si reči, da vpliva tudi na družinski proračun.

Vzemimo za primer, da članska družina da na mesec samo za radensko 20 din na To pride na leto 7000 din.

To je več kot bi en sam delavec dobil dohodek dal za moprispevek v enem letu.

Zato mislim, da moramo za samoprispevek posvetiti sebo pozornost.

Dušan dr. Gajič, zobozdravnik: Ljudje s področja Vrhnike, ki so moji pacienti, imajo pogosto zobne kačice. Zaradi zobnega kamna pogosto razvije zelo težko bolezen zob-paradontoz (zobje se majoje, dlesne otečena in poškodovana, močno krvavi).

Eden od vzrokov takih stanj je poleg ne higijene tudi voda iz vodovoda, ki jo pijemo. Na Vrhniki niti po kvaliteti niti po kemijski sestavi ne ustreja osnovnim normam.

Milka Radak, VKV natakarica: Zaposlena sem v restoraciji, ki je priključena na vrhniški vodovod. Naj vam povem, da kadar močno dežuje, vode iz vodovoda ne moremo uporabljati 24 ur. Zato moramo prekuhavati, če hočemo sadje in zelenjavo, za malno kuhanje pa raje vodo iz drugega vodovoda.

Tudi, kadar je voda »čista« čuti vonj po kloru, takrat ima tak vonj tudi hrana.

Doma vode iz vodovoda pijemo, ampak kupujemo neradne vode, sokove in druge spevke?

Mislite, da se je treba prejšnji akcije za samoprispevek, da bi takoj zgradili novi vodovod. To interesu vseh Vrhnčanov, tudi naših otrok! Misliti pa raje na prihodnje generacije.

Razvoj in življenje v KS Drenov grič — Lesno brdo

KS SE PREDSTAVI

Naša krajevna skupnost sestavlja dve vasi: Drenov grič in del Lesnega brda. Vas Drenov grič je razložena na obe strani ceste Ljubljana — Vrhnika. Drenov grič leži štiri kilometre pred Vrhniko in ob glavni cesti sega od Loga pa do Sapa.

Del kraja ob cesti je Stara šranga, kar spominja na obstoj mitnice v furmanskih časih. V zgornjem koncu vasi je zaselek Boben. Skozi vas teče tako imenovani Štefanov graben, ki se izliva v Zrnico. Za njim je na zahodu Betinov grič, severovzhodno pa Papežev grič. Drenov grič leži na nadmorski višini 291 metrov.

Drugi del krajevne skupnosti pa je Lesno brdo. To pa je našelje, ki leži ob cesti Drenov grič — Horjul. Pripada dvema občinama: severni del spada k občini Ljubljana Vič, južni del z zaselkom Kurja vas pa občini Vrhnika. Leži na južni in severni strani hriba, tako da ločuje barje od Horjulske doline.

PREBIVALSTVO

Krajevna skupnost Drenov grič — Lesno brdo šteje 764 prebivalcev. Število prebivalcev se v zadnjih letih ni bistveno spremenilo. Nekoliko drugače pa kaže za vnaprej. Pričakuje se, da bo po popolniti zazidalnih kompleksov na Logu in v Dragomeru postal tudi Drenov grič zanimiv za gradnjo. V naslednjih nekaj letih bo, kot kaže, tudi na Drenovem griču zraslo precej novih hiš. Sprejet je bil namreč zazidalni načrt za usmerjeno

Občani so se z referendumom že dvakrat odločili, da s samopriskpevkom prispevajo k bolj urejeni in lepši podobi svojega kraja

gradnjo 70 hiš.

Ljudje se v glavnem vozijo na delo v Ljubljano in na Vrhniko. Kar precej se jih ukvarja s kmetijstvom, nekateri pa se z njim ukvarjajo tudi poleg službe. Štirinajst pa je pravih kmetov. Ti živijo

samo od kmetije, ukvarjajo pa se v glavnem z živinorejo. Pridelajo pa največ krompirja. Kmetje imajo največ goveje živine, kar 253 glav. Nekateri pa se poleg tega ukvarjajo tudi z rejo ptičev.

Razvoj KS Drenov grič — Lesno brdo v zadnjem času

Z organiziranim, kolektivnim delom se da veliko narediti. To lahko potrdijo tudi krajanje naše krajevne skupnosti.

Leta 1976 je bil razpisan prvi referendum. V naši KS pa je uspel tudi referendum za podaljšanje samopriskpevka iz popolnoma razumljivih razlogov. V prvi vrsti lahko uspeh pripisujemo dejstvu, da je prvi samopriskpek rodil sadove. Krajanje so videli, da so bila sredstva, zbrana s samopriskpevkom, porabljena za tisto, za kar so se dogovorili. Tako so leta 1978 položili asfalt na cesti od gostilne Kavčič pa do klanca, ko se začne pot vzpenjati na Lesno brdo. Zdaj je položena že dobre 3 km asfalta. Krajanje si prizadevajo, da bi v najkrajšem času dokončno asfaltirali še cesto, ki vodi skozi Kurjo vas.

Tako kot v vsakem manjšem naselju se tudi na Drenovem griču ljudje med seboj dobro poznajo. Radi se družijo in niso vase zaprti. To je najbrž tudi vzrok, da jim gre zastavljeno delo kar dobro od rok. Če ni nobenega dela, če ni želje po nečem boljšem, če ni akcije, ki rodi sadove, potem življenje, pa naj bo družabno ali družbenopolitično, kar nekako zamre.

V KS se je pokazala potreba po uvrstitvi organiziranosti socialistične zveze. Pred 2 letoma smo se kadrovske okrepili, predvsem mlajši so zgradili za delo. Rezultati so bili kmalu vidni. Do izraza je začelo prihajati kolektivno delo. Povečala se je aktivnost sveta in skupščine KS, pa tudi mladinci so bili vrsto let preveč odrinjeni.

ŠPORTNO DRUŠTVO »DREN«

En tak viden rezultat se kaže v ustanovitvi športnega društva. S športom se ukvarja veliko Drenovcev. Do tedaj so bili vključeni v druga športna društva, največ v Ljubljani. Pri športnem društvu nam gre predvsem za množičnost. Vse rekreative smo združili v trim sekciji. Naša najvidnejša dejavnost je tek na smučeh, precej je tudi kolesarjenja, nekaj pa se jih ukvarja z balinanjem. Vsekakor pa je zelo pomembno omeniti tudi gradnjo košarkarskega in odbojarskega igrišča. Dela so že v polnem teku, in če bo vse po sreči, bo igrišče zgrajeno do občinskega praznika.

Pri takih delih pridejo najbolj do izraza skupne delovne akcije. Krajanje se zavedajo, da morajo za uspešno delo vsi sodelovati.

Omenjene aktivnosti kažejo na dovolj intenzivno stopnjevanje izvajanja nalog v okviru subjektivnih sil KS. Glede na preteklo leto smo naredili odločen korak v organiziranosti in samoupravnem delovanju posameznih organov in društev. Tu bi lahko omenili, da smo v določenih akcijah dosegli zadovoljivost, množičnost in odgovornost do izpolnjevanja posameznih nalog, kar kaže na zainteresiranost krajanov za delo pod pogojem, da je ustrezno organizirano. Bilo je obravnavano tudi veliko pobud in idej krajanov, upoštevane so bile nekatere rešitve, kar potrjuje dejstvo, da so interesi krajanov za delo veliki, če le lahko tvorno sodelujejo v procesu demokratičnega odločanja. Zato v celoti lahko ugodno ocenimo samoupravno odločanje in družbenopolitično oblikovanje stališč, kar vse kaže, da so se tudi medsebojni odnosi pri delu močno utrdili.

Posebno poglavje obravnave je delo delegacij. Delegacije, če so bile sestavljene na področjih interesov posameznih krajanov, niso delovale, kot bi od njih pričakovali, kajti samo pregled gradiva za seje je premalo, še posebej, če je na seji obravnavana problematika, ki je pomembna za celotno KS. Tu bi bilo v prihodnosti potrebno predvsem z novim mandatom delovanja delegacij poglobiti in utrditi poti za oblikovanje stališč. Pomembno bo predvsem poiskati take oblike sestanka zborov krajanov, skupščine KS, sveta KS, družbenopolitičnih organizacij, da se bo v čim bolj širokem krogu in z demokratično obravnavo oblikovalo stališče do najpomembnejših odločitev, ki so vitalnega pomena za KS. Odločanje delegatov v svetu KS je zadovoljivo, saj si pridobijo mnenje vsaj posameznikov — krajanov, če smatrajo, da je to potrebno pri sprejemanju odločitev. Predsednik sveta KS pa svojo problematiko po potrebi posreduje na seje KK ali predsedstva SZDL. Večji problem pri delovanju sveta je slaba udeležba saj nekateri člani sploh ne hodijo na sestanke, zato smo v novem mandatnem obdobju izvolili res najbolj pripravljen krajane za delo.

Naša vas

Naša vas se imenuje Lesno brdo. Leži na skrajnem robu Barja, pod vznožjem gričkov in hribov. Meji na vasi Drenov grič, Zaklanec in Log ter Ligojno. Obdajajo jo obsežni gozdovi, na travnikih cvetijo raznovrstne cvetice. Najraje opazujem močvirje, tulipan ali logarico, ki zacvete spomladi. Tudi zvončkov je toliko, da ne veš, kam bi stopil. V mesecu maju pa se prikažejo na obronkih gozdov dišeče šmarnice. Nabiramo jih in prodajamo cvetličarni. Takrat vse diši po cvetju. Ko pa sonce dovolj ogreje zemljo, poženejo raznovrstne gobe, ki jih z atijem pridno nabirava. Mnogo ljudi takrat pride v okolico naše vasi, da bi nabirali gobe. Vas pa se vedno bolj širi. Vsako leto zraste nekaj novih hiš. Ljudem ugaja svež zrak, mir in lepa narava.

Kobilja dolina je skrivnostna jama, vhod vanjo je zelo ozek in neopazen. To jama so partizani uporabljali za skrivališča in bivanje. Večkrat jih je presenetila voda in težko se je bilo rešiti. Danes je v tej kraški jami zajetje za vodovod.

Ob sedanjem asfaltiranju ceste skozi Lesno brdo bo Mineral prispeval 40 starih milijonov.

GASILSKI DOM — DOM KRAJANOV

V KS Drenov grič — Lesno brdo se skoraj vse dogaja okrog gasilskega doma. Zgrajen je bil leta 1924, leta 1974 pa je bil obnovljen. Pravzaprav je to dom krajanov, v njem pa imajo prostore tudi družbenopolitične organizacije. Tu se krajanje sestajajo bodisi na raznih sestankih, zborih občanov ali pa na kulturnih in zabavnih prireditvah. Gasilski dom na Drenovem griču je pomembno vlogo odigral že v času NOB. Tu je večkrat potekal pouk, ker so šolo zasedli okupatorji. Pa tudi številne knjige iz šolske knjižnice se gotovo ne bi ohranile, če ne bi bile skrite v gasilskem domu. Iz vsega tega je razvidno, kako pomembna je vloga gasilskega doma. Krajanje so se zato odločili, da dom še bolj uredijo in prenovejo, saj je središče vsega družbenopolitičnega in kulturnega življenja v naši KS.

V naši KS pa je tudi nekaj znamenitosti, ki spominjajo na NOB. Med njimi je spomenik padlim borcem med NOB. Ob različnih praznikih so pri tem spomeniku proslave.

Pomembna je tudi partizanska jama. V njej so se v času med NOB zadrževali partizani, nekaj tednov pa člani organizacije SKOJ.

Na Kavcami pa je jasa z imenom MIZA. Tu so imeli partizani javko oziroma utrdbo. Na tem prostoru so si kurirji tudi izmenjevali važna poročila in pisma.

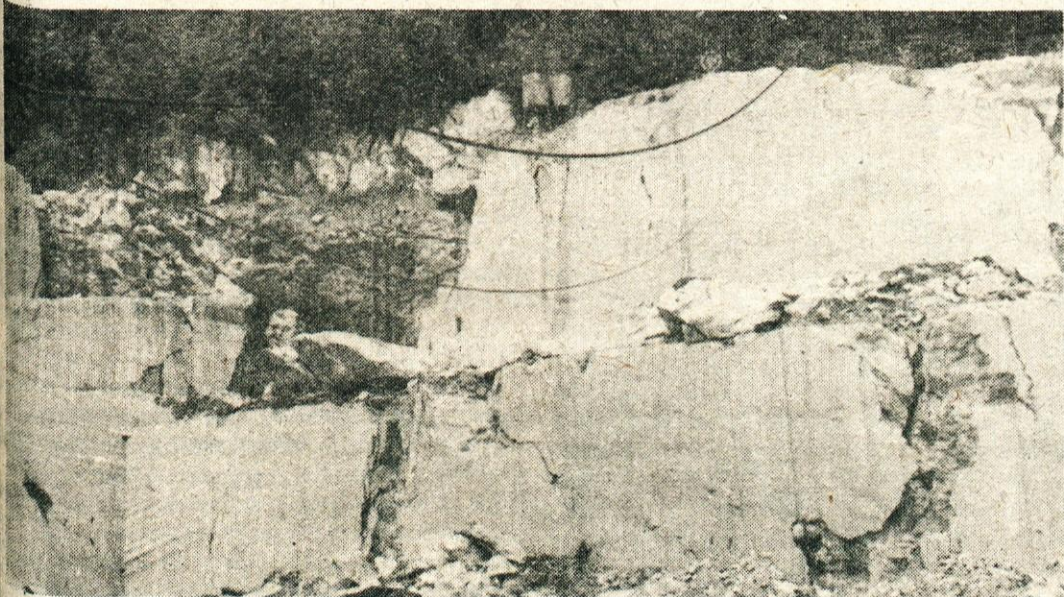
VRELEC IN PREMOGOVNİK

Starejši ljudje na Drenovem griču vedo povedati, da so med I. svetovno vojno ob raziskovanju nahajališča premoga in živega srebra — premog so nekaj časa tudi kopali in še sedaj je moč videti rov opuščenega rudnika — naleteli na Bobnu na vrelec tople vode. Pravijo, da je imela voda okrog 40 stopinj C. Vrelec je menda brizgal tudi do 50 m visoko. To vrtno so kasneje zabil, zdaj pa na tem mestu stoji hiša. V srednjeročnem planu Drenovega griča je zapisano, da bo potrebno ta vrelec raziskati. Lastnosti tega vrelca bi bilo potrebno raziskati pod strokovnim vodstvom, nato pa se na osnovi raziskav odločiti za usodo tople vode. Mogoče bi lahko imeli še toplice, pravijo nekateri, ki verjamejo ustnim izročilom. Nekateri tudi trdijo, da morajo biti nekje v arhivu analize takratnih raziskav.

KAMNOLOM

KS Drenov grič — Lesno brdo ima tudi delovno enoto delovne organizacije. To je Mineralov kamnolom, kjer izkoriščajo črni in rdeči marmor. Mineralov kamnolom je KS v ponos, vendar prave povezave z njim vedno ni bilo. Imajo enega največjih in najsodobnejših žerjavov v Jugoslaviji za dviganje težkih kamnitih blokov.

Zadnje čase Mineral in KS tesneje sodelujeta. Sprejet je bil samoupravni sporazum za združevanje sredstev za vzdrževanje cest. To je bilo nujno potrebno, saj težki tovornjaki, ki kamenje odvažajo iz kamnoloma, cesto tudi poškodujejo.

V Kamnolomu na Drenovem griču — to je edina delovna organizacija v KS — pridobivajo črn in rdeč marmor

Prostovoljno gasilsko društvo bo kmalu praznovalo 60-letnico delovanja

KAREL GRABELJŠEK

6. maj 1945, osvoboditev Vrhniške in Borovnice

Občina Vrhnika praznuje občinski praznik 6. maja, da proslavi dan, ko sta bili leta 1945 osvobodjeni Vrhnika in Borovnica.

Oba kraja sta bila že pred vojno politično zelo razgibana. V obeh je bilo precej industrijskega delavstva. Med delavstvom je najprej vzkliklo seme naprednih idej. Komunistična partija, ki je do leta 1920 delala legalno, je imela v tem okolišču precej pristašev. Potem, ko je leta 1921 morala KP v ilegalno, je na našem območju zamrlo organizirano komunistično gibanje, leta 1932 pa je bila na Vrhniku organizirana nova ilegalna celica KP. Ta je bila zaradi izdajstva že naslednje leto razbita, člani pa na znanem notranjskem procesu v Beogradu pred sodiščem za zaščito države obsojeni na eno do šest let zapora. Poslej je KP delala med ljudmi prek drugih organizacij, prek kluba esperantistov, prek kmečko-delavskega gibanja in prek Društva kmečkih fantov in deklet. Leta 1940 je bila na Vrhniku ponovno ustanovljena ilegalna partijska celica.

V Borovnici je bila ustanovljena partijska celica že eno leto prej, to je leta 1939. Od leta 1937 je tam delovalo delavsko kulturno društvo Vzajemnost, prek katerega je KP širila svoje ideje. Močna postojanka KP je bila tudi strokovna organizacija sindikat lesnih delavcev, ki je bil ustanovljen leta 1935. Leta 1941, še pred zlomom stare Jugoslavije, pa je bil v Borovnici organiziran še SKOJ. Tega leta so bile v občini ustanovljene tudi nove partijske celice (Breg, Vrhnika).

Ko je po razpadu bivše Jugoslavije leta 1941 začela komunistična partija organizirati odpor proti okupatorju, se je naslonila prav na ta jedra, ki so bila osnovana že pred vojno. Tako je razumljivo, da se je v vrhniški

občini narodnoosvobodilno gibanje razmahnilo zelo zgodaj. V juniju 1941. so že bili prvi sestanki Osvobodilne fronte, konec junija so bili ustanovljeni že tudi prvi odbori OF, do konca leta pa je bil že v sleherni vasi tak odbor, na sami Vrhniki pa kar trije terenski odbori. Vse te odbore sta povezovala dva rajonska odbora, vrhniški in borovniški ter okrožni odbor OF. Novembra pa je bil za to področje osnovan tudi okrožni partijski komite. Taka organizacijska mreža je pripomogla, da so se ljudje množično vključevali v osvobodilno gibanje. Z vsem prepričanjem lahko zapišemo, da je bilo 80 % prebivalcev vrhniške občine leta 1941 in v prvi polovici leta 1942 organiziranih v Osvobodilni fronti.

Prvi občani s področja sedanje vrhniške občine so šli v partizane že junija 1941. Ko so se njihove vrste pomnožile, so že oktobra organizirali prvo partizansko četo na tem področju, imenovano Borovniška četa. Potem so s tega področja prebivalci stalno odhajali v partizane, včasih kar množično. Z Vrhniške je marca 1942 zopet odšla večja skupina, ki je pozneje skupaj z žiberško skupino tvorila jedro Dolomitskega odreda. Iz vasi Pako in Breg pri Borovnici je maja 1942 hkrati odšlo kar 36 vaščanov v partizane. Istega leta so z Vrhniške od marca do avgusta odhajale večje ali manjše skupine ljudi v partizane. Temu množičnemu odhodu je sledila italijanska racija, v kateri so aretirali in odpeljali v koncentracijska taborišča mnogo pristašev OF. Na področju občine Vrhnika je bilo mnogo pomembnih partizanskih akcij, ki niso bile zgolj lokalnega značaja, temveč so imele širši pomen. Tako so partizani Šerčerjevega bataljona v noči med 1. in 2. februarjem 1942 napadli postajo Verd na železniški progi Ljubljana—Trst. Ponovno so to postajo

napadli 29. junija 1942. Tokrat jo je napadel bataljon II. grupe odredov, ki je bila namenjena prek vrhniškega predela in Gorenjske na Štajersko. Pri tem napadu so partizani rešili 382 internirancev, ki so jih Italijani v zabitih vagonih peljali v italijanska koncentracijska taborišča. Takrat so se na področju občine vneli hudi, skoraj frontalni boji z Italijani in Nemci, ki so trajali do 13. julija. V teh bojih so sodelovali tudi civilisti, organizirani v narodni zaščiti. Zaščitniki in partizani so držali položaj od Miznega dola nad Podlipo pri Vrhniku, prek hribov nad Ligojno, do Dobrove pri Ljubljani. Drugi zaščitniki so takrat prekopavali ceste in delali zasede. V tistih dneh je prišlo na tem področju skoraj do množične vstaje prebivalstva proti okupatorju. Sredi leta 1942 so ljubljanski aktivisti večkrat poslali na železniško postajo Drenov grič vagonke pošiljke raznega materiala (orožje, municijo, stroje in orodje za partizanske delavnice, obleko, obutev in sanitetni material), ki so ga partizani Dolomitskega odreda in I. bataljona Ljube Šerčerja z množičnim sodelovanjem vaščanov Bevk, Blatne Brezovice, Drenovega griča in Sinje gorice prepeljali čez Ljubljano do Krma in Mokrc in na drugo stran v Dolomite.

V vrhniškem okolišču je bilo tudi pozneje več hudih bojov. Tako so partizani 13. junija 1943 hudo porazili Italijane in belogardiste pri Pokojišču nad Borovnico. Najpomembnejše akcije na tem področju pa so seveda bili napadi na Štampetov most na progi Ljubljana—Trst med postajami Verd in Logatec. Partizani so ta nadvse pomemben viadukt trikrat za teden ali dva onesposobili za promet, ker so vselej porušili en ali dva stebra viadukta. Prvič je most poškodovala XIV. divizija v noči med 13. in 14. oktobrom 1943, drugič XV. divizija 12. junija 1944 in tretjič XVIII. divizija 26. septembra 1944. Tedaj so bili za most najhujši boji in so imeli partizani precejšnje žrtve.

Zaradi množičnega sodelovanja ljudi s partizani in zaradi številnih partizanskih akcij na tem področju je bilo tudi stanovanje okupatorja nad prebivalstvom zelo hudo. Tako so Italijani po partizanskem napadu na preserski most na progi Ljubljana—Trst (ponoči med 4. in 5. decembrom 1941) zaprli 69 povsem nedolžnih ljudi, občanov sedanje občine Vrhnika, od teh so jih 39 obsodili na smrt, druge pa na dolgotrajno ječo. Ustrelili so jih 16, vseh, ki so bili obsojeni na smrt, se zaradi velikega ogorčenja ljudi niso upali. To so bili pravzaprav prvi talci v tako imenovani Ljubljanski pokrajini, nedolžni ljudje, obsojeni na smrt po krivem, saj so bili doma predvsem iz Bistre, Dola in Borovnice in za akcijo sploh niso vedeli. Pozneje pa so s področja vrhniške občine ustrelili še mnogo talcev. Dne 12. februarja 1943 so pri Ligojni ustrelili 8 talcev, med njimi pesnika Ivana Roba. Z Drenovega griča so septembra 1942 v Gramozni jami ustrelili 7 talcev, naših občanov, iz Podlike oziroma Smrečja nad Podlipo 4, iz Loga 15, pobitih pa jih je bilo iz te vasi še več, prav tako tudi iz drugih krajev.

Na področju vrhniške občine je bilo popolnoma ali deloma požganih več vasi: Podlipa, Ligojna, Breg-Pako, Pokojišče, Padež, Zavrh; iz vasi Breg in Pako so vse ljudi odpeljali v koncentracijska taborišča.

Poglejmo še, kako so potekali zadnji boji za osvoboditev Vrhniške, ki so bili povezani s širšimi operacijami za osvoboditev Ljubljane. S postojnske strani so prodirale proti Ljubljani tudi enote XXIX. hercegovske divizije. Boji za ozemlje današnje občine Vrhniške so se začeli že 5. maja. Za Borovnico boji niso bili hudi. Že popoldne se je večina domobrancev pod vodstvom Nemcev umaknila iz Borovnice in odšla proti Ljubljani. Manjše število domobrancev pa je odšlo zvečer proti Pokojišču in hribu Trebelniku v zasede. S temi je obračunala XIII. hercegovska brigada. Spopadi so se začeli okrog devetih zvečer, a so bili kratkotrajni. Že pred polnočjo so omenjeni domobranci prihiteli

Ostale prireditve v počastitev občinskega praznika

27. 4. 1982 ob 8. uri v Borovnici
— turnir KS v odbojki za moške in ženske ekipe.

3. 5. 1982 ob 15.00 uri na Drenovem griču
— tek po mejah krajevnih skupnosti Drenov grič — Lesno brdo.

7. 5. 1982 ob 17.00 uri na Vrhniku
— ekipni hitropotezni turnir v šahu za vse ekipe v Domu JLA

7. 5. 1982 ob 17.00 uri na Vrhniku
— nogometna tekma veteranov Usnjarja in Dragomerja

7. 5. 1982 ob 18.00 uri v galeriji »Kašča« v Verdu
— razstava likovnih del Marka Jakopiča

7. 5. 1982 ob 19.00 uri na Drenovem griču
— taborni ogenj s kulturnim programom

nazaj v Borovnico, nato pa tiho odšli za svojimi predhodniki v Ljubljano. Ob dveh zjutraj so Hercegovci že vkorakali v Borovnico in okoliške vasi. Borovniški kot je bil osvobojen. Zjutraj so Borovničani razobesili zastave, okrasili hiše in pozdravljali osvoboditelje. Popoldne pa so prisostvovali prvemu partizanskemu mitingu.

Hujši boji so bili za Vrhniko. Tu so napadli borci XI. in XIV. hercegovske brigade. Boji so se začeli s topniškim obstreljevanjem. Prve granate so priletele na Vrhniko okrog dvanajstih, kmalu nato pa so se zaslišali še minometi, strojnice in puške. Najhujši boji so bili na vzpetinah zahodno in jugozahodno od Vrhniške (Jerinov hrib, Svečni hrib in Grličev grič), ker so Nemci trdovratno branili cesto Trst—Ljubljana. Boji so trajali vse popoldne in skoraj vsa noč. Šele ob štirih zjutraj so Hercegovci klicali ljudi iz zaklonišč, naznanjajoč jim svobodo. Vrhniška pa je zjutraj prav tako oživila kakor Borovnica. Na mah je bil ves trg v zastavah in Vrhničani so veselo pozdravljali osvoboditelje.

Vse območje občine Vrhnika pa tisti dan še ni bilo osvobodeno. Sovražnik je držal zadnjo linijo obrambe Ljubljane: Sostro, Zadvor, Orlje, Lavrica, Babna gorica, Črna vas, Bevke, Log, Horjul, Vrzenec. Vaš Bevke, Log, Dragomer in Lukovica, ki spadata pod vrhniško občino, so torej še ostale pod sovražnikovo peto. Tu so bili boji še 7. in 8. maja. Sovražnik se je umaknil šele ponoči, ko so se iz Ljubljane umaknile vse sovražni kove enote. Celotno področje vrhniške občine je bilo potemtakem osvobodeno šele z osvoboditvijo Ljubljane.

Vrhniška pa je medtem že zaživela v svobodi. Takoj je bil formiran okrajni narodnoosvobodilni odbor kot oblastni organ. Okrajni odbor OF je poslej opravljal samo še politične funkcije. Ta je 10. maja na Cankarjevem trgu organiziral veliko ljudsko zborovanje. Po zborovanju pa je bil veličasten manifestativni pohod množic po Vrhniku z godbo zastavami in s transparenti. Vrhniška ni še nikoli doživela, ne po množici ljudi ne po navdušenju, tako veličastne povorke, kakor je bila ta. Ljudje so se zavedali, da nam svoboda ni bila podarjena, temveč da je vzklila iz krvi najboljših sinov jugoslovanskih narodov. Samo s področja vrhniške občine je dal okrog 275 občanov življenja za svobodo bodisi da so padli v boju bili pomorjeni ali pa so pomrli po zaporih in internacijah.

Ko je občinski odbor ZZB ocenjeval vse dogodke, se mu je bilo težko odločiti, katerega bi ocenil za najpomembnejšega, da se ga vsako leto spominjajo in ga praznujejo. Eno pa je bilo jasno: samo skozi te hude dogodke in žrtve se je rodila svoboda. Zato predlagal, naj bo 6. maj, ko je bila večina področja vrhniške občine osvobodena, občinski praznik. Za ta dan se je odločil toliko lažje, ker v teh dneh (10. maja) Vrhniška praznuje obletnico rojstva enega naših največjih nov, pisatelja Ivana Cankarja. Odboru se zdelo prav, če praznujemo oboje hkrati, saj nas je Cankar s svojimi spisi idejno pripravil za naš težki boj za svobodo.

6. maj — praznik občine Vrhnika VRHNIKA DRENOV GRIČ-LESNO BRDO

V počastitev občinskega praznika občine Vrhnika

vabimo

vse delovne ljudi in občane na zborovanje, združeno s slavnostno sejo zborov skupščine občine Vrhnika in vodstev družbenopolitičnih organizacij,

ki bo v soboto, 8. maja 1982, na Drenovem griču.

PROGRAM:

ob 9. uri:

- odkritje spominskega obeležja družini Kucler na Lesnem brdu,
- pozdrav predstavnika krajevnih skupnosti,
- slavnostni govor pisatelja Karla Grabeljške,
- kulturni program,

ob 10.30:

- slavnostna seja na Drenovem griču,
- otvoritev in pozdrav,
- slavnostni govor,
- slavnostna podelitev srebrnih priznanj OF in Cankarjeve plakete — priznanja občine Vrhnika,
- kulturni program.

Po končani seji bo tovariško srečanje.

Pripravljali odbor

Drenov grič in Lesno brdo v NOB

Val vojne je tako kot druge kraje zajel tudi našo vas — Drenov grič in Lesno brdo.

Prvi odbor OF je bil na Drenovem griču ustanovljen pozno jeseni leta 1941. Glavna postojanka OF je bila pri Kuclerjevih. Tu so bili tudi prvi sestanki. Pozneje, ko je postalo delo množično pa so bili sestanki večinoma v Mrzlem studencu, kjer so bili tudi mitingi.

Izdajstvo pa je pognalo tudi na Drenovem griču. Italijani so po nekakšnih vezah izvedeli, kaj se v vasi dogaja. Dne 27. aprila 1942 so v zgodnjih jutranjih urah obkolili vas in pobrali vse moške, kar so jih dobili. Nekatere so pobrali kar na kolodvoru, bodisi da so se pripeljali z Vrhniko ali pa so hoteli z vlakom v Ljubljano na delo. Vse prijete so odpeljali v Ljubljano. V Ljubljani so jih prebrali. Nekaj so

jih spustili domov, druge pa so poslali v internacijo. Sedem so jih 3. septembra v Gramozni jami ustrelili. Ustreljeni so bili: Janez Japelj, Ivan Jelovšek, Anton Jereb, Antonija Kucler, Jernej Kucler, Franc Poženel in Franc Vrhovec.

Svojo vlogo pa je v NOB odigrala tudi šola na Drenovem griču. V teku NOB je bilo šolsko poslopje deloma uničeno. Najprej ga je uničila bela garda. Po odhodu bele garde je bilo poslopje popravljeno, a ponovno poškodovano za časa umika leta 1945.

Šolsko poslopje pa je zasedla tudi prostovoljna protikomunistična milica MVAC, 3. marca 1943. Šolo je MVAC zopet izpraznila septembra 1943.

Pouk je zato začasno potekal v Gasilskem

domu do 5. novembra 1943.

Kljub raznim težavam pa je bil pouk reden. V teku cele druge svetovne vojne je bil prekinjen le leta 1942—43 in sicer za 10 dni, ter za časa osvobodilnega boja leta 1945 za 6 dni. Pouk je bil v slovenskem jeziku.

V tem času pa je bilo k nam poslanih tudi nekaj okupatorskih učiteljev. Med njimi je bil Roejina Radolfo. Italijanščino je poučeval osem mesecev v letu 1942—1943. Toda iz strahu pred partizani je s poučevanjem prenehal ter odšel na Vrhniko.

Drugi okupatorski učitelj pa je bil Lojze Lasič. Imenovan je bil za predavatelja protikomunističnega pouka po eno uro na teden. Predaval je sedemkrat v šolskem letu

1943—1944. Po osvoboditvi je odšel neznan kam.

Iz varnostnih razlogov so že takoj na začetku vojne šolsko in učiteljsko knjižnico preselili v Gasilski dom. Le tako so se knjige lahko ohranile.

Okupator otrok pri nas ni selil. En deček je bil pri nas med vojno ubit, ker se je igral z bombo.

Ob začetku vojne sta bili na šoli dve učni moči. Prvi je bil šolski upravitelj France Belin. V noči iz 6. na 7. junij 1942 so ga odpeljali partizani zaradi izdajalskega sodelovanja z okupatorjem. Druga pa je bila Franja Webar, pozneje šolska upraviteljica. Bila je simpatizirka OF in tiha sodelavka na vzgojnem področju.

Družina Kucler

Največji krvni davek je v naši občini plačala družina Kucler. Na Drenovem griču je ta družina za OF največ naredila. Vsi Kuclerjevi so sodelovali in njihova hiša je bila za partizane vedno odprta. V njihovi hiši je bila partizanska javka, za hišo pa so imeli skopano skladišča za živila in druge potrebščine za partizane. Sinovi so bili najbolj aktivni člani narodne zaščite. Vse to pa ni ostalo skrito vohunskim očem.

MATI DESETH OTROK — NARODNI HEROJ

Tako je bilo že od nekdaj, verjetno že od konca prejšnjega stoletja, pa vse do 26. avgusta 1942. Popotnik, ki bi iskal družino Kucler bi, če bi šel iz Vrhniko proti vasi Lesno brdo ali iz železniške postaje Drenov grič na progi Vrhniko-Ljubljana, približno po dveh kilometrih zagledal že od daleč viden napis na kamniti enonadstropni hiši: »Izdelovalec harmonik«.

TISOČ HARMONIK DRUŽINE KUCLER

Gozdne steze okoli velike in bogate domačije niso ostale zapuščene, kjer je tedaj osemnajstletna Antonija rodila prvega otroka — Marijo, pa do 1928. leta, ko je za Antonom, Francem, Francko, Albinom, Poldetom, Stankom, Maksom in Vinkom rodila zadnjega desetega otroka Sandija. Po bujnih in dišečih senožitih so tekali in uživali hitronogi Kuclerji, ki so bili običajno disciplinirano razporejeni pri delu v očetovi delavnici za izdelavo harmonik. Več kot tisoč so jih izdelali med obema vojnama, še mnogo več pa so jih popravili. Očetu Francu, ki je imel tudi svoj hišni orkester, ni bilo težko vsega izdelanega tudi prodati. Poleg tega je imel na posestvu kamnolom, v katerem sta dva delavca lomila in rezala črni marmor, ki je tudi prinašal lepe dohodke. Kljub temu sta dva izmed mlajših sinov, Stanko in Maks, odšla v Ljubljano, da se izučita. Prvi je šel za strojnega ključavničarja, drugi za gostinskega delavca. Medtem je tudi Marija odšla v Ljubljano in se zelo mlada poročila.

Kuclerjevi so tako živeli skoraj brez težav. Vse je bilo običajno in vtečeno iz dneva v dan. Mati Antonija je bolj kot z besedo s svojim delom in vzorom vzgajala otroke, da v poštenem vsakodnevnem delu najdejo lepoto življenja. Skromnost in spoštovanje ljudi je bilo družinsko vodilo.

Tako so dočakali tudi leto 1941. Mati je molče soglašala z vsem, kar so njeni otroci ilegalno pripravljali prve uporne dni. Njeno umirjenost in gostoljubnost, s katero je pričakala prve ilegalce, je pomenila, da so hišna vrata odprta partizanom, o katerih je mnogo vedela. Po prvih srečanjih s partizani je postala odločnejša, a je še naprej ostala redkobesedna. Samo včasih, ko je vedela, da mora nekdo od otrok opraviti nalogo, ki mora biti natančno izvršena, je rekla: »Franc, pogledaj koliko je že ura... Geslo poznaš?... Hočem točno vedeti, kdaj se vrneš!«

POŠILJKA ČRNEGA MARMORJA

Sedaj to ni bila več mati, ki odobrava in spremlja ilegalno delo svojih otrok. Pretresena nad zločini okupatorja in bele garde, je neke nedelje rekla sosedom: »Ne bom več hodila v cerkev. Sedaj imam druge skrbi.« Pobožne ženske so se zgrožene križale. Vendar so tudi same kmalu spoznale, kakšne so te nove skrbi trinajstletne Antonije. Bilo je to organizirano, neposredno delo za

narodno osvobodilno gibanje. Pripravljala je žene v vasi, da so s hrano in skrivanjem borcev in ranjencev pomagale borcem Notranjskega odreda, kasneje pa tudi Dolomitskega odreda, ki se je s svojima dvema bataljonoma in udarno četo zelo približal Lesnemu brdu. Albin je prevzel vlogo vaškega ekonoma. Polde je postal komandir vaške straže, ostali otroci pa dolžnost kurirjev in nosačev hrane. Antonija je tudi organizirala sestanke žena izven svoje vasi.

Oče Franc je tedaj dobil z Vrhniko zaupno opozorilo, da prihajajo prijave o partizanski aktivnosti njegove družine. »Zažgali nam bodo hišo, če bomo tako nadaljevali,« je rekel svojim brez graje. »Naj zažgo! Ko bo prišel čas, bomo vse obnovili,« je odgovorila Antonija. V svojih rokah ni imela nikoli pištrole ali bombe, toda partizani v taboru in ilegalci na terenu so jo poznali kot svojo, kot hrabo in plemenito sodelavko. Skoraj ni bilo dneva, da ne bi prišli partizani ali terenci v hišo na zvezo. Kuclerjevi so še naprej izdelovali harmonike in izkoriščali kamnolom. To je bil dober razlog, da je nekoč na železniško postajo Drenov grič prišel »prazen« vagon na ime Franc Kucler. Naložili naj bi marmor za neko italijansko podjetje. V vagonu je bil raznovrsten material za partizane. Vagon je iztovarjalo preko sto vaščanov, med njimi tudi Kuclerjevi otroci. V tem času je hčerka Marija v Ljubljani skrivala ilegalce, a sin Maks je izvrševal skojevske naloge.

OSEM SINOV IN DVE HČERI V PARTIZANIH

Zasvitalo se je jutro 26. avgusta 1942. Tega jutra je Stanko, ko je odhajal, na železniški postaji Drenov grič zagledal četo Italijanov. Ko je zaprosil prijatelja, naj steče do njegovih in jih obvesti o nevarnosti, ni mogel pričakovati, da se bo ta dan družina Kucler razpršila na vse strani ter da bodo padle prve žrtve. Otroci so takoj po obvestilu znosili v skrivališča ilegalni material in tudi majhne neeksplozivne letalske bombe. Antonija je poklicala najmlajšega trinajstletnega sina Sandija. »Slišal si, kaj je povedal Novak. Vzemi denar in košaro ter pojdi na postajo.«

Mali izvidnik ni imel sreče. Ujeli so ga. Tako je

NARODNI HEROJ ANTONIJA KUCLER

deček nenadoma postal vodnik italijanske kolone. Medtem so ujeli tudi Stanko in ga takoj odpeljali v Ljubljano. Bilo je očitno, da ima italijanska enota edino nalogo — končno obračunati z družino Kucler.

Sandi je prevaral italijanskega oficirja in ni vodil kolone naravnost proti hiši, ampak jih je vodil naokoli in preko čistine, tako da je omogočil bratom, da pravočasno pobegnejo. Čez plotove so zbežali: Albin, Vinko, Anton, Franc in Polde... Puške so zapokale. Franc je padel pred gozdom, toda pobral se je in izginil v podrast. Tudi mali Sandi je izginil v gozd, ker je izkoristil trenutno zmedo. Šest bratov je srečno ušlo zaporu. V hiši so ostali oče Franc, mati Antonija, hči Francka in Antonova žena s triletno hčerko Jeni.

Mati je bila mirna. Počasi se je oblačila v novo obleko, vzela je tudi denar, prepričana, da se poslavlja od hiše. Vojaki so vznemirjeno tekali in streljali okoli hiše. Oficir je osuplo opazoval popolnoma mirno ženo, ki je molče čakala.

»Opravite svoje delo!« so bile njene edine besede, namenjene fašistom, ko jim je tudi Francka uspela pobegniti, ker je izkoristila njihovo nepazljivost.

Antonija je mirno hodila pred več kot devetdesetimi Italijani. Vodili so jo na železniško postajo in niso ji dovolili, da bi se poslovila od moža in snahe.

Ni minilo dolgo, ko se je iz domačije privaril dim. Sedem Kuclerjevih, ki so že bili v partizanskem taboru, je vedelo, da gori njihova hiša. Mati Antonija je z druge strani, z železniške postaje, z bolečino gledala črne stebre dima. Ravno tedaj je bila izstreljena salva v zvezanega očeta Franca.

ZADETA S SALVO STRELOV JE MATI POZIVALA SINOVE K MAŠČEVANJU

Mati Antonija je v samici ljubljanskih zaporov štela težke dneve in neprespane noči, kjer so ji fašisti obljubljali, da jo bodo izpustili skupaj s sinom Stankom, če se vrnejo k svojim harmonikam. Tudi za ostale so obljubljali, da jih bodo pustili pri miru.

Zasliševalci niso mogli mirno zdržati njenega molka in njenega okamenelga obraza. Po zaslišanju so prihajali oficirji v njeno samico v pričakovanju, da bi povedala karkoli, toda usta so ostala zaprta in niti beseda ni šla iz njih. Tako je bilo dolgih sedem dni in prečutih sedem noči. Oči in roke svoje trpeče matere je videla kot svojo najdražjo rdečo zastavo tudi hčerka Marija, ki je prišla, da bi videla in slišala mater. Namesto besede je med dvema rešetkama materina roka zahtevala naj odide iz hiše obsojenih.

Ko je Marija odšla, je Antonija zajokala. Brez glasu, s stisnjenimi ustnicami in z rokami, prižetimi na jeklene rešetke. To je bil poslednji pozdrav otrokom, pozdrav, ki je odnesel zadnjo moč žene, obsojene na smrt.

Zadnje rožljanje ključev je pričakala tako, kot prvo v samici, in tako, kot prejšnji dan, ko so ji poslali duhovnika, da bi jo spovedal. Sedaj je duhovnik ponovno prišel. Antonija ga tudi sedaj ni hotela niti videti. Obrnila se je k rešetkam in daljnemu, odmaknjenemu nebu, k svojim otrokom in njihovim prijateljem.

Tako mirna je stala tudi med sedmimi možmi, borci, obsojenimi na smrt. Tako je pričakala tudi salvo strelav, ki je pokosila tovariše okoli nje. Antonija je, zadeta v nogo, iztegnila roke in glasno klicala svoje otroke in se od njih poslavljal, dokler je niso pokončali smrtonosni streli.

Naslednjega dne je bilo na osamljenem grobu, nedaleč od Gramozne jame, cvetje. Mati Antonija ni nikoli ostala pozabljena.

Čas ni vrgel v pozabo niti njenih petih sinov, ki so padli v partizanih: Franca, Sandija, Antona, Stanka in Poldeta, niti ustreljenega očeta Franca niti preživelih, ostalo jih je pet, ki so, čeprav z mnogimi brazgotinami, do konca vojne nosili partizansko uniformo.

Antonija Kucler je bila za narodnega heroja proglašena julija 1953. leta.

KUCLERJEVA DOMAČIJA

Prazgodovina Drenovega griča

Ob začetku 19. stoletja ni bilo ob državni cesti od Sapa pa do Loga skoraj nič hiš. Kmetje so bili naseljeni po okoliških gričih. Na Stari štrangi — kakor so jo včasih imenovali, je stala, kjer je sedaj Stefanova hiša gostilna s hlevom. V tem času so mnogi kmetje tako daljni kot okoliški, ogromno vozili tovar iz Ljubljane v Trst. Omenjena gostilna, katere gospodar je bil Podlpec, je bila pridno obiskovana. Ker je postal hlev premajhen, so leta 1816 na nasprotni strani začeli zidati nov hlev. Hlev je bil zelo prostoren in v njem je bilo prostora za 50 parov konj in volov. Hlev so pozneje prezidali. Gostilničar Podlpec si je nabral lepo premoženje, ki pa je začelo tekom časa kopneti. Slednjič je bilo premoženje prodano. Kupil ga je neki gostilničar z Vrhnike z imenom Gazzaroli. Ker je bilo prostora premalo, je hotel zidati novo hišo.

Znan iz tega časa pa je tudi mlin, katerega lastnik je bil Žonta. Okrog leta 1892 je višja šolska oblast zahtevala, da bi se na Drenovem griču oziroma Stari štrangi osnovala Ljudska šola. Tedanji glavar v Ljubljani in vrhniški župan Gabrijel Jelovšek sta si ogledala prostor, v katerem bi bil pouk mogoč. V poštev bi prišla pritlična soba v hiši številka 1. Ta prostor naj bi služil za pouk, dokler se ne sezida šola. Ker pa tedanje občinske razmere niso dopuščale višjega davčnega prispevka pa tudi zaradi drugih neugodnosti se šola, kot se je prvotno načrtovalo, ni odprla. Tako so morali za šolo dovolj stari otroci obiskovati pouk enkrat ali dvakrat tedensko na Vrhniki. Leta 1893 so pri hiši številka 1 postavili mitnico. Okrog leta 1898 pa se je gradila vrhniška železnica. Gmotno stanje prebivalcev se je precej izboljšalo. V februarju leta 1909 je bila na Drenovem griču znova

ogledna komisija. Odločili so se, da bo v pritlični sobi v hiši številka 1 začel potekati redni pouk. Tako se je prvega aprila 1909 otvorila ljudska šola za vasi Drenov grič in Lesno brdo.

Leta 1912 pa so otvorili novo šolo na Drenovem griču. V novo šolo so se selili 21. februarja 1912. 1. marca pa je v novi šoli stekel redni pouk.

Pregled dela v pionirskem odredu

Takoj v začetku leta smo izvolili odbor. Na prvem PO sestanku je neka učenka predlagala, da bi se naš PO imenoval po narodnem heroju Antoniji Kucler, ki je bila doma na Drenovem griču. Poslali smo pismo na KS Drenov grič-Lesno brdo, v katerem smo povedali svojo željo.

Zbirali smo tudi star papir, kostanj in steklenice. Dobljen denar smo dali na hranilno knjižico. Tekmovali smo v znanju vesele šole in pozimi skrbeli za lačne ptice.

Pisali smo sestavke in jih pošiljali v Ciciban in Kurirček. Učencem, ki se težje učijo, pomagamo pri učenju, bolnim šolcem pa nosimo naloge.

Ob dnevu žena smo priredili proslavo, a našim mamam smo pripravili malo prigrizka. Obiskali smo starejše žene v naši KS, zanje izdelali čestitke in jim jih dali skupaj z cvetom nageljna.

Organizirali smo očiščevalno akcijo okoli trgovine in spomenika. Zbirali smo tudi pionirski dinar in denar za namibijske otroke. Akcija je uspešno potekla.

Otvoritev šole na Drenovem griču 1912. leta

Sprejem kurirčkove pošte na Drenovem griču

V torek, 20. aprila, smo sprejeli kurirčkovo torbico. Pri spomeniku padlim borcem so nam jo s skrivnostnim geslom predali učenci iz Bevk. Njen sprejem smo proslavili s kratko prireditvijo. Ker je spomenik ob cesti, so naše pripovedovanje in petje motili to-vornjaki, ki so vozili mimo. Z navdušenim ploskanjem smo pozdravili vsebino pisma. K sprejemu kurirčkove torbice so prišli tudi vaščani in sinovi, Vinke.

Albin in Maks, hčeri, Frančka in Marija, Antonije Kucler, ki je narodni heroj. Nanjo smo zelo ponosni. Zato smo s toliko večjim zanimanjem poslušali, ko nam je tov. Francka pripovedovala o tistem usodnem septembrskem dnevu. Odšli so tudi z nami v šolo, kjer smo v razredu na toplem poklepetali. Zahvalili smo se jim za obisk in jih povabili, naj še kdaj pridejo k nam.

Babica pripoveduje

Babica je začela hoditi v šolo, ko je bila stara sedem let. Pouk je bil v torek dopoldne od osme do enajste ure, v petek dopoldne pa od enih do štirih. Na Vrhniko je hodila dve leti. Leta 1909 se je začel pouk na Drenovem griču v Petkovškovi hiši. Tu je bil pouk vsak dan, razen četrta. V sredo so imeli verouk od devete do enajste ure. Ročno delo so imele deklice v torek od enajste do dvanajste ure. V šolo je hodila sedem let.

Učili so se pisanje, branje, računanje, zemljepis, petje, risanje. V stari šoli je bilo lažje, ker se ni bilo treba toliko učiti.

Doma

Moj domači kraj se imenuje Drenov grič. Od Vrhnike je oddaljen 4 km. Leži na SZ delu Ljubljanskega barja. Obdajajo ga griči: Betinov, Papežev, Kavški hrib, Piškov grič. Skozi vas teče potok Zrnica. Imamo lepo trgovino. Sredi vasi stoji spomenik padlim borcem. Večkrat ga obiščemo, prižgemo svečo in po svojih močeh uredimo okolico. V vasi je tudi športno igrišče, ki ga urejamo in pripravljamo za asfaltno prevleko. Skozi vas pelje asfaltirana cesta, ki so jo krajani s samopriskevkom asfaltirali.

Učenci OŠ Drenov grič

Našo šolo imamo radi

Naša šola je letos stara 70 let. Prvič je bil pouk leta 1912. V naši šoli sta dva razreda, kuhinja, pisarna in garderoba. V drugem nadstropju pa so stanovanja. Tretji razred obiskuje 30 učencev, drugi razred pa 21. Pouk imamo samo dopoldan. V naši šoli ni telovadnice, kljub temu pa imamo telovadbo vsi radi. Po pouku imamo organizirane razne krožke. V šolski kuhinji nam kuharica pripravlja malico. Po pouku imajo nekateri učenci v šoli tudi kosilo. Kadar je lepo vreme, gremo ob uri telovadbe za našo šolo, kjer je igrišče. Tu lahko igramo nogomet in plezamo po plezalih.

Za praznike s tovarišično pomočjo okrasimo razred in garderobo. Na oknih pa imamo nekaj cvetic, ki smo jih učenci sami prinesli. Za lažje učenje imamo na razpolago več pripomočkov.

Tako smo vsi navdušeni, kadar tovarišica potegne iz omare diaproskoptor ali episkop. Imamo tudi televizijo, podarila nam ga je KS Drenov grič — Lesno brdo za uspešno sodelovanje. Za red v šoli in okolici skrbimo tudi učenci. V ta namen sta vsak teden določena dva reditelja in tudi PO je zapisala v svoj program, da učenci skrbijo tudi za okolico šole.

Želimo si, da bi naša šola obnovili in jo uredili, potem bi bilo bivanje v njej še bolj prijetno.

Gradivo pripravili za objavo Simona Jelovšek in Marjeta Petrač

ŠAHOVSKE VESTI

Pionirsko prvenstvo Notranjske

Logatec je bil 27. in 28. marca letos gostitelj pionirskega prvenstva Notranjske za posameznike. Naši šahisti — pionirji so dosegli izvrstne uspehe v vseh kategorijah. Tako je bil pri starejših pionirjih prvi Kobal P. (Vrhnika), drugi je bil Jereb M. (Vrhnika), pred Šrajem. (Borovnica). Pri mlajših pionirjih je zmagal Jemec, (Borovnica), šesti pa je bil Kobal, (Vrhnika). Pri starejših pionirkah je zmagala Sada J., druga je bila Jeraj M., (obe Vrhnika), pri mlajših pionirkah sta ravno tako prvi dve mesti zasedli obe Vrhnikičanki, Grampovčanova in Casermanova z Vrhnike.

Bled 82

Na tretjem odprtem mednarodnem prvenstvu na Bledu je velik uspeh dosegel naš mladi mojstrski kandidat Leon Gostiša, ki je delil drugo mesto z velemojstrom Nikolićem in z mojstrskim kandidatom Mazijem za velemojstrom Ostojčcem.

Pokal Maršala Tita

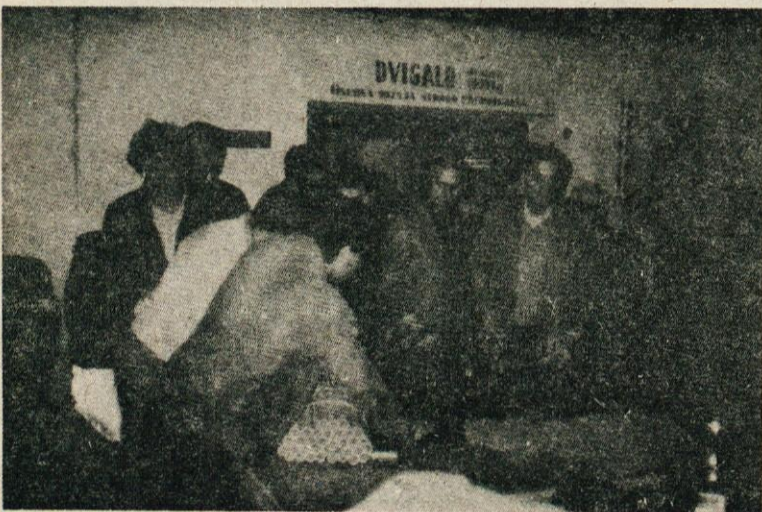
Na republiškem prvenstvu za pokal Maršala Tita na Bledu, ki je bil od 2. do 4. 1982 leta, je ekipa SD Vrhnika dosegla zelo dober rezultat, saj je zavzela 4 mesto od skupno 20 najboljših slovenskih ekip.

Rezultati: Vrhnika : Impol 3,5:0,5; Vrhnika : Maribor II 2:2; Vrhnika : Sežana 3,5:0,5; Iskra : Vrhnika 2:2; Vrhnika : Radenska 1:3.

Tabela: 1. Iskra 13,5, 2. Maribor 12,5, 3. Radenska 12,5, 4. Vrhnika 12, 5. Maribor II 12 točk.

Hitropotezni turnir

Na hitropoteznem turnirju za mesec april, ki je bil organiziran 4. 4. 82, je sodelovalo 8 šahistov. Prvo mesto sta delila Peter Kobal in Janez Bolha z 8 točkami pred Zdenkom Tržkom, Vladom Mlinarjem s 5 točkami in Prvinškom s 3 točkami itd. M. STANKOVIČ

Nogometaši Usnjarja so imeli 5. aprila v gosteh moštvo Željezničarja iz Sarajeva. Gostje so zmagali z 2:0. Na fotografiji: Nogometaši v Industriji usnja

Naša smučarska sezona 1981/82

Letošnja zima je bila zelo muhasta tako, da smo uspeli uloviti samo nekaj smučarskih dni na našem smučišču Ulovki. Prav na dnu grape pa je kljubovala vsem vremenskim neprilikam kratka zaplata snega, prav tu se je vrstilo največ mladih smučarjev. Vadili so jih smučarski vaditelji — tekmovalci pod nadzorstvom izkušenih učiteljev.

V času šolskih počitnic pa smo bili prisiljeni iskati sklenjene ugodne aranžmaje za pet dni smučanja, ki so bili tudi nekoliko cenejši, ker je del stroškov pokrila ZTKO Vrhnika.

Kot vsi Notranjski klubi smo tudi mi dokaj nepripravljeni pričeli s tekmovalnim delom s Primorske. Ta oblika tekmovalstva je res množična prireditev saj tekmuje 350 tekmovalcev vseh starostnih skupin. Posebno razveseljuje pa je, da je vedno več tekmovalcev v cicibanskih vrstah. Tudi mi smo se številno udeleževali teh tekem. Točkovanje za NP je podobno točkovanju za svetovni pokal v smučanju, tako da se v vsakem času da ugotoviti, kje je posameznik oz. društvo po kvaliteti v NP.

V letošnjem letu je za NP nastopilo 8 smučarskih društev z Notranjske in delno s Primorske. Ta oblika tekmovalstva je res množična prireditev saj tekmuje 350 tekmovalcev vseh starostnih skupin. Posebno razveseljuje pa je, da je vedno več tekmovalcev v cicibanskih vrstah. Tudi mi smo se številno udeleževali teh tekem. Točkovanje za NP je podobno točkovanju za svetovni pokal v smučanju, tako da se v vsakem času da ugotoviti, kje je posameznik oz. društvo po kvaliteti v NP.

NOTRANJSKI POKAL 1981-82
Zmagovalci: b
CI — Barbo Janez, VRH, 100

CE — Podobnik Anka, ETA, 95
MPI — Kogoj Robert, RUD, 90
MPE — Hreščak Nadja, PIV, 80
SPI — Bajec Matjaž, VRH, 70
SPE — Verbič Barbara, VRH, 100
MMI — Bilač Borut, POST, 90
MME — Habič Helena, POST, 100
SMI — Petrovič Peter, VRH, 75
SME — Habič Špela, POST, 100

REZULTATI EKIPNO NOTRANJSKEGA POKALA:

1. VRHNKA, 1626,5
2. POSTJUNA, 818,0
3. IDRIJA, 638,5
4. CERKNO, 581,5
5. IL BISTRICA, 301,0
6. PIVKA, 283,5
7. LOGATEC, 231,0
8. KOPER, 2

REZULTATI PO KATEGORI-JAH — CICIBANI

1. Barbo Janez, VRH, 100
2. Stojanovič Klemen, VRH,

REZULTATI PO KATEGORI-JAH — CICIBANI:

75
3. Černič Adam, CERKNO, 71
4. Lapanja Marko, CERKNO, 49
5. Sluga Matjaž, VRH, 38
13. Trček Tomaž, VRH, 4

CICIBANKE

1. Podobnik Anka, ETA, 95
2. Božič Martina, SNZ, 71
3. Kravos Mateja, ETA, 57
5. Rijavec Nataša, VRH, 40
9. Zupan Darja, VRH, 11
10. Oblak Anka-Ana, VRH, 10

MLAJŠE PIONIRKE:

1. Verbič Barbara, VRH, 100
2. Suhadolc Regina, VRH, 80
3. Podobnik Mojca, ETA, 66

Najboljši cicibani

3. Borovinšek Samo, ETA, 65
5. Gabrovšek Mirko, VRH, 26
7. Mikulan Tomaž, VRH, 17

MLAJŠE PIONIRKE:

1. Hreščak Nadja, PIV, 80
2. Možina Darja, VRH, 64
3. Soklič Mojca, VRH, 52
8. Varšek Barbara, VRH, 31
11. Svete Mojca, VRH, 2
17. Svete Damjana, VRH, 1

STAREJŠI PIONIRJI:

1. Bajec Matjaž, VRH, 70
2. Golob Tine, IDRIJA, 53
3. Kural Robi, ETA, 51
6. Rijavec Miha, VRH, 37
10. Rot Jure, VRH, 19
11. Rot Uroš, VRH, 13
13. Lončar Zoran, VRH, 8
15. Rijavec Marko, VRH, 8

STAREJŠE PIONIRKE:

1. Petrovič Peter, VRH, 75
2. Ogrizek Renato, POST, 60
3. Križar Igor, IDR, 51

MLAJŠI MLADINCI:

1. Bilač Borut, POST, 90
2. Brenčič Borut, VRH, 65
3. Ogrin Milan, VRH, 62
6. Svete Marko, VRH, 31
11. Kukec Grega, VRH, 9,5
12. Trampuž Robi, VRH, 9
13. Gabrovšek Slavko, VRH, 8
17. Škof Peter, VRH, 4

MLAJŠE MLADINKE:

1. Habič Helena, POST, 100
2. Garafoj Darja, VRH, 76
3. Gostiša Vanda, IDR, 54
8. Grom Barbara, VRH, 22
9. Varšek Jana, VRH, 18
10. Kožuh Snežna, VRH, 15

STAREJŠI MLADINCI:

1. Petrovič Peter, VRH, 75
2. Ogrizek Renato, POST, 60
3. Križar Igor, IDR, 51

4. Stuflek Tomo, VRH, 50
8. Verbič Boštjan, VRH, 100
10. Novak Peter, VRH, 14
13. Grom Janez, VRH, 6

STAREJŠE MLADINKE:

1. Habič Špela, POST, 100
2. Habič Mojca, POST, 80
3. Kopriva Vlasta, SNEŽ, 75
4. Teiban Polona, VRH, 40
6. Popit Nuša, VRH, 15
7. Bajec Maja, VRH, 6

Logično je, da se v taki žici smučarjev tekmoval najde tudi nekaj kvalitetnih sameznikov.

Tem pa je seveda omogočilo, da tekmujejo vjem rangu, to je v okviru regije, oz. na tekmovalnih publiškem razreda. V sezoni so imeli pravico nastopiti na teh tekmovalnih sle tekmovalci: Garafoj D Brenčič Boris, Verbič Bar Suhadolc Regina, Barbo bara, Rijavec Marko, Ri Miha, Možina Darja, S Mojca, Krašovec Jernej, brovšek Mirko, Mikulan T

Zelo pomembne rezultate so v svoji kategoriji dosegli bani in cicibanke. Naša mlajša tekmovalka Ana Oki si je pridobila pravico nastopiti na tekmovalnih LTS, ter dala pomembne rezultate: KOV POKAL 20. mesto LTS 12. mesto.

Tekmovalka Rijavec N pa je zasedla na prvenstvu venije 32. mesto.

Cicibani, Sluga Matjaž, janovič Klemen ter Barbo pa so tekmovalci cicibani, močno mešajo štrne mošim društvom po Slovenijtrije se na tekmovalnih uvrščajo med petnajst najbojših cicibanov v LTS boljši rezultat pa smo dosegli prvenstvu Slovenije, ko je ciban Barbo Janez na odličn11. mestu. Konkurenca je res izredna, kar nam pove datek, da je bilo od 1. do mesta slabi 2 sek. zaost

Vse to nas postavlja nove naloge, potrebna nova organiziranost, da bi loge porazdelili na več ljud tem še povečali kvaliteto

Da je smučarski spor Vrhniki res zaživel in da ljubljani, naj pove podatke, bilo na občinskem tekmo v VSL več kot 200 tekmoval

Obletnica Cankarjevega rojstva

»Prav kmalu pa sem tudi občutil, kar sem se krepkeje občutil pozneje, ko sem bral znanstvene knjige o socializmu: da ne berem novega, tujega evangelija, temveč da sem vse to spoznanje že ob mukah in dvomih sam v sebi doživel; ter da sta mi znanost in zgodovina le do dobrega dokazali, kar mi je bilo povedalo življenje samo.

Tako sem prav na kratko in le v poglavitnih črtah narisal dot, ki jo napravi »šolan« človek do socialne demokracije. Mislim namreč, da se tudi drugim ni godilo veliko drugače nego meni. Preplezati mu je treba trudoma devetkrat devet plotov, ki mu jih stavijo stare, priučene in poštvene fraze, dokler mu trpkost življenja, stud do »narodne«, »napredne« in »krščanske« politike ter naposled znanstveno spoznanje ne

pokažejo tistih ciljev, ki so vredni njegovega razuma in njegovega srca. Tako politično prepričanje in tako svetovno naziranje, ki si ga je priboril človek sam, mu je nadvse dragoceno in mu ga ne more vzeti nobena sila na svetu.« — (Ivan Cankar: Kako sem postal socialist, 1913)

Redkokateri slovenski pisatelj je s svojo umetniško besedo tako močno vplival na svoj čas kakor Cankar. To je tudi razumljivo, kajti Cankar je ves in z vso svojo umetnostjo živel za tisti svoj čas, v katerem je zavestno in z vsem svojim ustvarjalnim hrepenenjem zaslučil dobo, ki prihaja. Cankar je, če uporabim njegove lastne besede, daleč videl. Njegova beseda je bila polna ljubezni do človeka, ki hrepeni po bolj človečnem, do delavca — proletarca, v katerem je videl bodočnost, do vseh ponižanih in razžaljenih. Bila je tudi polna ljubezni do svojega naroda, do naroda — proletarca, kakor ga je imenoval, ki se je boril za svoj obstanek pod pritiskom tujega gospodarja. Trdno je verjel v svobodno bodočnost slovenskega naroda in njegovo združenje in se neomahljivo boril za ta cilj. Preroško je napovedoval zgodovinsko nujnost nastanka Jugoslavije, toda ne kot unitaristične tvorbe, temveč kot zvezne države svobodnih in enakopravnih narodov.

15. revija pevskih zborov posvečena partijskim kongresom

Letos sta občinski sindikalni svet Vrhnika in Zveza kulturnih organizacij Vrhnika organizirala že 15. revijo pevskih zborov občine Vrhnika. Revija je bila 16. aprila in tokrat posvečena partijskim kongresom ter spominski obletnici skladatelja Maksa Pirnika. Predstavili so se nam: otroški pevski zbor DOMA JNA Vrhnika pod vodstvom Anke Žagar, otroški pevski zbor prvih in drugih razredov pod vodstvom Darinke Fabiani, otroški pevski zbor tretjih in četrtih razredov pod vodstvom Julči Drašler ter mladinski pevski zbor OŠ Ivan Cankar pod vodstvom neumornega Toneta Jurjeviča, nadalje otroški pevski zbor OŠ Log-Dragomer pod vodstvom Majde Smerke-Kos ter dekliški oktet iz Borovnice pod vodstvom Viktorja Zadnika. Med odraslimi pevskimi zbori pa smo lahko prisluhnili: ženskemu pevskemu zboru iz

Sinje gorice pod vodstvom Jade Smerke-Kos, mešanemu pevskemu zboru Dragomer pod vodstvom Jožeta Jesenovca, moškemu pevskemu zboru LIKO Borovnica pod vodstvom Aleksandra Müllerja ter moškima pevskima zboroma IUV in LIKO Verd pod vodstvom Toneta Jurjeviča. Pozdravni govor je imel Jože Perpar, sekretar občinskega komiteja ZKS Vrhnika. Če pogledamo število nastopajočih, je res veliko, in če si zamislimo, da je vsak teh zborov zapel tri pesmi, potem je bilo za ljubitelje zborovskega petja res dovolj užitka. Pri vsem tem ne gre toliko za kvaliteto izvajanja, čeprav so nekateri zbori pokazali napredek v primerjavi z lanskim nastopom. Naj pri tem omenim ženski zbor iz Sinje gorice, pevski zbor iz Borovnice, ne nazadnje tudi otroški zbor Doma JNA, ki je v razmeroma kratkem času uspel naštetiti nekaj prijetnih pesmic in seveda zelo številni mladinski zbor OŠ Ivan Cankar, ki nas je presenetil s črnsko duhovno pesmijo. Veliko bolj je tu pomembna množičnost in s tem

seveda popestritev kulturnega življenja na Vrhniku. In res je bilo tokrat to življenje popestreno, saj je bila dvorana prepolna, kot že dolgo ne. Morda bi v bodoče veljalo razmisliti, da bi vsak zbor zapel samo dve pesmi ali celo, da bi iz enega večera naredili dva: morda večer otroških in mladinskih pevskih zborov ter večer odraslih zborov, ker je bilo dobri dve uri in pol programa le malo preveč. Veljalo bi razmisliti tudi to, da je na takih prireditvah vedno veliko ljudi in da dvorane ne bi bilo potrebno tako ogrevati, bodisi zaradi varčevanja, v glavnem pa zaradi ožračja, kajti »skoraj profesionalni« pevec mi je potožil, da prav zaradi slabega in zadržljivega ožračja zbori niso mogli pokazati vsega, kar znajo in zmorejo. Kljub vsemu pa smo lahko zadovoljni z revijo, saj nam je pokazala, da je vsaj zborovsko petje na Vrhniku zaživelo, da ne rečem: s pevskim zborom LIKO Verd postalo zelo kvalitetno.

ZDENKA TOMAŽIN

Kaj je z našo kulturo?

Besede: »Nimam časa, mudi se mi, ne morem...« so sestavni del našega vsakdanjega besednega zaklada. Ali se sploh zavedamo njihovega pomena? Ta čas... nenehno smo ujeti v njegove mreže. Ne vemo, kako bi si ga razporedili, kaj šele, da bi pomislili na zabavo!

Z željo, da bi Vrhničane vsaj urico ali dve iztrgali iz te mreže, je bil v četrtek, 8. aprila, na naši šoli organiziran koncert. Zapel nam je dekliški oktet iz Borovnice in prav iz naše lepe Koroške, iz Slovenj Gradca, nam je prišel prepevat eden najkvalitetnejših mladinskih pevskih zborov na Slovenskem.

Ze glas o njihovi kvaliteti pove dovolj, zato ni namen teh vrstic pisati o njihovem res pravem mojstrstvu. Gre za nekaj drugega. Gre za vprašanje, komu je bil namenjen koncert. Stenam? Tisti, ki smo bili prisotni, bi lahko brez velikega pretiravanja rekli: »Da, res je.«

Res me zanima, s kakšnim pri-zvokom v glasu so ob prihodu domov pripovedovali pevci o nastopu v skoraj prazni dvorani. Sreča v nesreči je bila vsaj ta, da je naš večnamenski prostor veliko manjši od dvorane v Cankarjevem domu, kajti če bi bil koncert organiziran tam, bi se maloštevilni poslušalci v dvorani dobesedno izgubili.

Na drugi strani pa večkrat slišimo, da na Vrhniku ni mogoče nikamor stopiti, kadar želiš zabavo in kulturo. Kolikokrat! In kolikokrat je ob takih dogodkih na Vrhniku ostala dvorana prazna? Kolikokrat?

Vrhničani, pomislimo malo! Ali nas res ni lahko sram? Če bi kdo ocenjeval našo kulturno razgibanost, bi nam dal nižjo oceno kot nezadostno, če bi le obstajala. Res lepo spričevalo, ali ne?

DARINKA KODERMAN, 7. b
OŠ IVAN CANKAR

ORGANIZATORJI KULTURNEGA ŽIVLJENJA V VRHNIŠKIH DELOVNIH ORGANIZACIJAH

Poleg službe tudi čas za kulturo

V letu 1980 je Zveza kulturnih organizacij Vrhnika organizirala nekakšen spoznavni sestanek ljudi, ki naj bi v vrhniških delovnih organizacijah poskrbeli za razvoj in popestritev kulturnega življenja. Kateri od tam zbranih smo se s pojmom organizator kulturnega življenja v delovnih organizacijah srečali prvič, drugi pa lahko področju kulturnega življenja v delovnih organizacijah že pokažejo sadove. V takih je tudi Majda Škrjanec, zaposlena v ISKRI ZOZD Tovarna antenskih naprav, Vrhnika.

V Tovarni antenskih naprav je organizator kulturnega življenja Majda Škrjanec

Izgleda, da so v Iskri naleteli na takega človeka. Majda je npr. v letošnji gledališki sezoni na Vrhniku sodelavcem uspešno ponudila oz. oddala 169 vstopnic. Če imamo pred očmi, da je TOZD Antena 156 članski kolektiv, in še to pretežno ženski, je to lep uspeh. Morda je njeno delo še malo lažje kot drugod, ker je v njeni TOZD zaposleno samo 27 delavcev iz drugih republik, ki so morda za slovenske predstave zaradi nerazumevanja jezika nezainteresirani. Toliko bolj pa ti delavci »pridejo na svoj račun« pri predstavah, organiziranih posebej zanje. Pozdravljajo npr. prireditev »Dobro večer — dobro večer«.

Kljub temu, da ima Majda svoje redne službene obveznosti, najde tudi čas za kulturo. Tako ji je ob 8. marcu s pomočjo sodelavcev uspešno organizirati prirčno proslavo. Za to niso potrebovali niti veliko sredstev niti kakšnega posebnega prosora: izpraznili so eno izmed delavnic, povabili otroke iz osnovne šole in proslava je bila tu. Zelo zadovoljni so bili tudi z nastopom kulturne skupine »Bistra«, o kateri bi se lahko še več slišalo.

Ob 25-letnici TOZD nekako načrtujejo, da jim bo uspešno odpreti novo razdeljevalnico hrane in tudi to bosta dogodka, ki ju bo vredno obeležiti. Seveda računajo pri tem tudi na mladince iz TOZD in »ustvarjalce« vseh mogočih ročnih del, katerih izdelke nameravajo prav ob tej priliki razstaviti. Morda bi bile te zamisli uporabne še za koga drugega!

Povedala je tudi, da je med njenimi sodelavci veliko zanimanja za nakup in branje knjig. Morda bi Cankarjeva knjižnica še enkrat delovne organizacije seznanila z možnostjo kolektivnega članstva in bi lahko pridobili še več bralcev.

In kaj meni o kulturnem življenju na Vrhniku sploh? Veliko je za neobiskane predstave »kriva« bližina Ljubljane, kjer si ljudje že prej ogledajo predstave in jih zato ni na Vrhniku. Več pozornosti bi bilo potrebno posvetiti informiranjem ljudi o kulturnih dogodkih, tudi o dogodkih v Ljubljani, in potem npr. organizirati skupinske ogledke. Ravno sedaj je prilika za obisk Petkovškove razstave v Ljubljani. Vsekakor pa bi bilo na Vrhniku potrebno ljudem ponuditi tisto, za kar vemo, da jih zanima. Le kdo si ne bi ogledal spet Desetega brata, Rokovnjačev...?

Veliko vlogo, da ne rečemo glavno, ima pri organiziranju kulturnega življenja v DO ne samo osnovna organizacija sindikata, pač pa tudi Občinski sindikalni svet. Veljalo bi sklicati predsednike IO OO ZS in kulturne organizatorje v DO, da bi se enkrat pogovarjali samo o kulturnem življenju v naših delovnih organizacijah. Pri organiziranju kulturnega življenja v DO ni dovolj, da smo samo imenovali kulturnega organizatorja, pa če je ta še tako »zagnan« in stalno »nadleguje« ljudi, pač pa mora ta dobiti vso podporo od predsednika IO do direktorja, kajti tudi ti ljudje imajo besedo pri kulturi, če ne drugje, pri sredstvih za kulturo.

Ob koncu je pohvalila tudi svoje sodelovanje z ZKO Vrhnika oz. tajnico Marto Rijavec. V bodoče naj bi ZKO organizirala pogostejše sestanke kulturnih organizatorjev, kjer bi le-ti lahko izmenjavali svoje izkušnje in se pogovarjali o načrtih.

Z. T.

Dejavnost Fotokluba DPD »Svoboda« Borovnica

V letu 1980 se je v Borovnici izoblikovala skupina ljudi, katere osnovni cilj je bil oživitve fotoamaterske dejavnosti v KS Borovnica. Vključili smo se v DPD »Svoboda« in pripravili dve razstavi. V letu 1981 smo z delom uspešno nadaljevali, saj smo se udeležili republiške razstave pionirjev, v ljubljanski Fotogaleriji sta imela naša člana Peter Bezev in Igor Debevec samostojni razstavi, sodelovali pa smo tudi ob otvoritvi prizidka k OŠ Borovnica. Izpeljali smo začetni fotografski tečaj za člane kluba in tako postali polnopravni član Foto zveze Slovenije. Ker smo želeli, da bi fotografijo kot medij za kulturno osveščenost pribli-

žali in razširili med širok krog občanov, smo se odločili, da v letošnjem letu organiziramo fotografske razstave v naših delovnih organizacijah. Za svoje delo smo od FZS dobili priznanje in tako smo letos gostitelji fotoamaterjev iz cele Slovenije na prireditvi 23. republiške razstave pionirske fotografije »PIONIRSKI FOTO — BOROVNICA 82«, ki bo v počastitev dneva mladosti. Člani fotokluba smo zelo počaščeni, ker smo dobili organizacijo tako velike manifestacije, ki bo največja prireditev v letošnjem letu, obenem pa smo postavljali pred težavno nalogo, a upamo, da jo bomo uspešno izpeljali.

IGOR DEBEVEC

FOTO — KINO ZVEZA SLOVENIJE FOTO — KINO KLUB »SVOBODA« BOROVNICA

VABITA

na otvoritev 23. REPUBLIŠKE RAZSTAVE PIONIRSE FOTOGRFIJE
Otvoritev bo v torek, 25. maja 1982 ob 17. uri v AVLI osnovne šole Borovnica s kulturnim programom.
Vljudno vabljeni!

NOVOSTI V CANKARJEVI KNJIŽNICI

STROKOVNA LITERATURA:

- Bassin A.: Med umišljenim in resničnim
- Benedetti A.: Pot do slovenske univerze
- Broz J.: Zbrana dela, VII. VIII.
- Čuček J.: Terorizem
- Idejnopolitične osnove sprememb in dopolnitev statuta ZKJ Izvršni svet
- Jan T.: Dražgoška bitka
- Kavčič B.: Samoupravna organizacija dela
- Klun A.: Brigada bratstva in enotnosti
- Korun V.: Delovna razmerja in obrti
- Kšela D.: Združeno delo in sindikati v krajevni skupnosti
- Linhart A. T.: Poskus zgodovine Kranjske in ostalih dežel
- Otrok in knjiga. XII.
- Poljska
- Popravi sam
- Prispevki za zgodovino delavskega gibanja. 1—2
- Programi za družbenopolitično usposabljanje v ZSS
- Protič M. B.: Dževad Hozo
- Schmidt M.: Nečev prvi leksikon
- Seymour J.: Vse o vrtnarjenju
- Sruk V.: Družboslovno in filozofsko branje
- Spindal M.: Razvoj in značilnosti slov. romantičnega samospesa
- Vloga in naloge pri uveljavlj. delavcev kot nosilcev soc. politike

Vojni leksikon
Zgajnar M.: Koledar dogodkov v narodnoosvobodilnem gibanju 1941—45

LEPOSLOVJE:

Mladinsko:

- Aškenazy L.: Ukradeni mesec
- Hofman B.: Tonka paconka
- Lukič D.: Otroci in velikani
- Osterc L.: Slonček športnik
- Pirnat Z.: Vrtoglavi škrjanček
- Pregl S.: Priročnik za klatenje
- Pregl S.: Strašna brata
- Pregl S.: Umazana zgodba
- Vandot J.: Kekec gre na pot
- Zahoder B. V.: Sivček
- Zorman I.: Deklica iz Mihovega mlina
- Batič M.: Drugo polletje na šolskem odru
- Za odrasle:**
- Fek J.: Osamelci
- Lipuš F.: Zmote dijaka Tjaža
- Petan Z.: Izbrani aforizmi
- Prevodi:**
- Mailer N.: Krvnikova pesem. I—IV.
- Roth P.: Profesor poželenja
- Sand G.: Indiana
- Shaw I.: Lucy Crown
- Willingham C.: Ljubezen na otoku
- V srbohrvaškem jeziku:**
- Beckett S. B.: Murphy
- Ivančan D.: Zeleno nebo
- Vucetić S.: Ti si to odje

V gosteh smo imeli mladinski pevski zbor OŠ Franjo Vrnč iz Slovenj Gradca

Mladinski pevski zbor o.š. Franjo Vrnč iz Slovenj Gradca deluje že od 1. 1945. Že od tlej se je uvrstil med najboljše pevce Koroške krajine in tudi med najboljše v republikah. Redno sodeluje na republiških revijah v Zagorju, festivalu Kurir na Mariboru, večkrat pa je sodeloval na mladinskem festivalu v Ljubljani. Leta 1978 je prejel na zveznem tekmovanju v Ljubljani bronasto, letos pa srebrno plaketo. V letošnjem nastopu po vseh večjih krajih Slovenije je gostoval tudi v Celovcu, v Gor. Novem, Varaždinu, Gradcu in CSSR. Med najlepše dogodke sodita nastopa na Titov in Kardeljev, ko sta obiskala Slovenj Gradec in na veliki osrednji prireditvi na Trgu revolucije v Ljubljani ob 40-letnici vstaje.

Poslušalce je navdušila glasovna izvedba, polnozvočni, sočni in v višinah izjemno prijetni soprani ter topli alti. Program je sestavljal pesmi iz zahtevnejše glasbene literaturo (skladatelj Kogoj, Palestrina, Liszt, Gótsa in druge). Občudovali smo dovršenost vsake pesmi, interpretacijo in disciplino v podajanju posameznih skladb in harmonijo, ki jo je zbor obradil skozi cel program.

Občudovanja in posnemanja vredni je bil odnos, ki se vidi in čuti med pevci in poslušalci. Vredno je tudi poudariti, da je vodja profesor Jozet Le-

Obvestilo

Oddelek Glasbene šole v Borovnici in Krajevna skupnost Borovnica vabita na prireditev v počastitev občinskega praznika dne 7. maja 1982, ob 18.30. Sodelovali bodo učenci Glasbene šole, Moški pevski zbor Svoboda Borovnica in Dekliški oktet Svoboda Borovnica. Vljudno vabljeni!

PRED ŠTIRI- DESETIMI LETI

Razmak osvobodilne fronte na Logu v letu 1942

Na Logu je dobival narodnoosvobodilni boj v letu 1942 vse širši značaj. Do prvih sestankov pristašev OF sredi leta 1941, ki so bili izmenično na vasi in v Molah, je tovariš Franc Vrhovec — Amerikanec ustanovil prvi odbor OF na Logu v novembru 1941. Z mnogimi izkušnjami, ki si jih je Vrhovec pridobil kot član komunistične partije Jugoslavije že v organiziranju štrajkov med gradbinci v stari Jugoslaviji, se je lotil organizacije na področju Loga in okolice. Ob pomoči Jožeta Kopitarja — sekretarja rajonskega odbora Vič in pozneje Dobrovo, se je povezoval tudi s sosednjimi vasi, to je z Bevkami, Lesnim brdom in Drenovim gričem. Vse niti NOB na Logu in okolici so tako bile spajane k Vrhovcu. Tovarišica Franciška Kucler-Erika in njen brat Vilko-Vine omenjata v vprašaniku za borce in aktiviste, da sta tovariš Kopitar in Vrhovec često prihajali najprej na Brezovico, kjer je bilo devet ljudi in jih izročili Italijani so belogardisti dočakali smehom in ploskanjem.

Albin Suhadolnik — bорец II. čete I. bataljona Dolomitskega odreda v jeseni 1942. leta na Ključu

jala k njim že v letu 1941 in njih, brate ter ostale simpatizerje OF Lesnega brda in Drenovega griča, vključevala v OF. Tovariš Vrhovec je navezal stike tudi z učiteljsko Franjo Zupančič-Sivko takoj po njenem prihodu v Bevke kot je navezal tudi stike z ostalimi simpatizerji OF v Bevkah. Tudi zverinsko divjanje fašističnih okupatorjev nad neoboroženim ljudstvom ni moglo zaustaviti boja. Obratno, čim hujša so bila sovražniškova grozodejstva, večji je bil odpor med ljudstvom. Organizacija OF je pritegovala med svoje vrste vedno več ljudi in po oceni organizatorjev NOB na Logu je bilo v OF vključenih nad 80% vaščanov Loga. Skoraj sleherni hiša je fronti prispevala v raznih oblikah svoj delež. Ljudje se niso prestrašili še tako tvegane dejanja. Najomnim, da je na Logu v času NOB, in to v letu 1942, bilo nekaj ranjenih borcev. Tako smo konec maja dobili ranjenca — partizana Franca Štreklja, ki je najprej ležal pri Ivanu Kavčniku, potem pri Jožetu Verbiču in nazadnje pri Mariji Ganziti. Istočasno je bil na drugem koncu vasi težko ranjen partizan, ki je ležal v čebelnjaku pri Juriju Kozjeku in je mnogo ljudi vedelo za njega. Franja Zupančič-Sivka jih je hodila dvakrat tedensko zdraviti. Za prvega so zvedeli Italijani, a ljudje niso izgubili glave, niso se vdali strahu. Ranjenec je bil prepeljan v so-

sednjo vas Brezje in nato na svoj dom.

V tem času bi lahko rekli, da je šlo za množični odpor proti okupatorju. To je bilo razvidno tudi iz močno organizirane vaše zaščite oziroma narodne zaščite, kakor se je pozneje preimenovala, in je bila na našem področju zelo delavna.

Narodna zaščita je bila terenska vojaška ali napol vojaška organizacija. Člani te organizacije so se po opravljeni akciji vrnili k plugu ali v delavnice. Ali ni bila ta oblika v tem obdobju najboljša šola pred vstopom v partizane? Zaščitniki so bili tudi oboženi. Od orožja, ki so ga sami preskrbeli, to je, od vojaških in lovskih pušk, revolverjev, bodal do vil in kos. Važna naloga zaščitnikov je bila: preskrbovati partizane s hrano, z orožjem, municijo in drugimi potrebščinami. V neposredni bližini našega področja so se zadrževale že prve enote NOV. (Rašiška četa v jeseni 1941 in 2. četa Dolomitskega odreda v poletju 1942. leta). Prva na llovškem vrhu in druga na llovškem vrhu in Ferjanki.

Narodna zaščita na Logu je imela na razpolago tudi večje število pušk, ki so bile shranjene v dveh bunkerjih in so jih zaščitniki uporabljali v akcijah. Omeniti je potrebno, da so Ložani hodili tudi masovno na stražo, če se je pokazala potreba. Nekajkrat je bila narejena tudi poseka med Logom in Brezjami, da bi bil tako težji prehod Italijanov v smeri Dolomitov. Mogočna akcija narodne zaščite in zaščit sosednjih vasi je bil prevoz hrane in raznega materiala s postaje Drenov grič preko Bevk do Ljubljane v pozni pomladi 1942. leta. V tej akciji je sodelovalo nešteto zaščitnikov z vozi in s konji, in to iz Loga, Drenovega griča, Blatne Brezovice in Bevk.

Naloga narodne zaščite je bila tudi, da varuje civilno prebivalstvo pred okupatorjevim nasiljem, pred požiganjem in rekvizicijami. Narodna zaščita na Logu je v posebnem brežnju na Strmci shranila razni material in hrano bližnjih kmetov. V brežnju, ki je bilo približno 150 metrov od naselja, je bila napeljana tudi elektrika. Tako je bilo možno, da so aktivisti preko zaplenjenega radioaparata šolskega upravitelja poslušali vsa aktualna poročila. Žal so pri shranjevanju sodelovali tudi bodoči belogardisti in so tako po ustanovitvi svoje postojanke v šoli na Logu tudi ves material pobrali in ga prenesli v svojo postojanko, v omenjeno brežnjo pa nametali več ročnih bomb, da bi tako onesposobili ponoven vhod vanj.

Mladinska organizacija na Logu je prav tako pričela s svojim delom v maju 1942. Tako je bil prvi sestanek v maju pri Vrhovcu, katerega se je udeležilo okrog osemnajst mladincev. Sestanek je vodil tov. Vrhovec, na sestanku pa je bil prisoten tudi predstavnik rajonskega komiteja Dobrova. Na omenjenem sestanku so bili mladinci seznanjeni z nalogami, ki so bile: zbiranje hrane in drugega materiala za NOB, pisanje parol, razmnoževanje in trošenje letakov ter prenašanje obvestil. Drugi sestanek se je vršil junija na Ferjanki in tretji po maši za obzidjem cerkve na Logu.

Mladinci so se z veliko vnemo lotili svojih nalog, o katerih so se dogovarjali na omenjenih sestankih. Tako so bili dani vsi pogoji, da se posamez-

nike sprejme v organizacijo SKOJ. Tako je tudi bilo, ko so bili 23. junija 1942 blizu Ferjanke ob prisotnosti Franceta Vrhovca in nekega tovariša Punčka sprejeti v SKOJ. Mimica Čepon, poznejša bolničarka v bolnici Ogenjca, Matija Lenaršič in Stojan Vrhovec. Zadnja dva pa so že po nekaj dneh na svoji kurirski poti v smeri Notranjih goric tam tudi aretirali italijanski vojaki in ju odpeljali v zapore šempetrske kasarne v Ljubljani. Na isti poti je v naslednjem mesecu pri izvrševanju podobnih nalog bil prijet tudi mladinec Ivan Brežič in odposlan v italijansko internacijo.

Tako razredčene vrste mladine in močan pritisk bele garde je za določen čas prekinil organizirano delo mladinske organizacije na Logu.

ODHOD PRVIH FANTOV V NOB

»Za odhod v NOV nas je že dlje časa pripravljali tov. Vrhovec,« pravi

Obeležja enotam NOV, ki so taborile v neposredni bližini Loga

tovariš Albin Suhadolnik, ki je bil eden od tih osmih fantov. Sam odhod bi bil verjetno že nekaj prej, pa posamezniki niso imeli primerne garderobe. Tudi posamezni tovariši so želeli, da se čimprej vključijo v NOV. »Posebno nas je navduševal Franc Brežič, dijak in član SKOJ, na učiteljsku v Ljubljani,« pravi Suhadolnik. Dogovor je bil, da se odide v zgodnji spomladi. Do tega časa je bilo potrebno urediti omenjeno garderobo in po možnosti pripraviti nekaj orožja in streliva za pot. Ob kapitulaciji Jugoslavije je Albin Suhadolnik zakopal en zaboj streliva za puške v sredini domačega hleva. Po celotno skupino naj bi prišel neki tovariš Gams z Vrhovca zadnje dni aprila 1942. leta. Tovariš Albin Suhadolnik tudi omenja, da so ga že nekaj dni čakali in v tem času ob večerih in ponoči prebivali pri tovarišu Vrhovcu, od koder bi bil tudi odhod.

Odhod je bil 30. aprila zvečer in odšli so prvi fantje iz Loga, in to: Albin Suhadolnik, 27-letni sezonski delavec, Franc Brežič, 18-letni učiteljski-
nik, Zlatko Vrhovec, 18-letni dijak, Anton Leskovec, 19-letni delavec, Franc Novak, 19-letni delavec, Alojz Vrhovec, 23-letni delavec, Anton Seliškar, 24-letni delavec in Milče Gardol, 17-letni dijak iz Bevk. »Prišli smo na Ključ,« pravi tovariš Suhadolnik, »kjer so nas borci lepo sprejeli, eden od njih je imel krajši pozdrav, zapeli so nam Hej Slovani in potem smo prisegli.«

Omeniti moram, da so le-ti že 7. maja doživeli svoj ognjeni krst na

Ključu v hudih bojih z Italijani, ki so napadli njihovo taborišče.

V poletnih mesecih 1942. leta so odšli v NOV še naslednji mladinci z našega področja: Zvonko Selan, Slavko Kavčnik in Andrej Malavašič.

Organizatorji gibanja na našem področju so razmišljali tudi o preskrbi borcev z garderobo. V ta namen je bila ob pomoči učiteljice Sivke v šoli v Bevkah organizirana v poletnih mesecih 1942. leta čevljarska delavnica. Imenovano delavnico je vodil Matija Seliškar iz Loga, ki je bil tudi član odbora OF na Logu in je pred tem že nekaj časa delal čevlje za fante, ki so odhajali v partizane. Po dobljenem prostoru v spodnjem delu šole v Bevkah se mu je priključil še Anton Japelj iz Dragomerja. Za delovanje delavnice so izvedeli Italijani, ki so konec avgusta napadli šolo in tako kakih 800 metrov od šole v Bevkah v Zalogu — Senožeti ubili Japelja. Blizu

**FRANC VRHOVEC-JOVO
organizator narodnoosvobodilnega gibanja na Logu**

in Slavko Mesesnel ter emigrant Franc Jarc, ki so tudi prvi začeli ponoči hoditi pod italijansko zaščito na Brezovico. Zjutraj so se vračali domov in nadalje navezovali stike z aktivisti na Logu. Svoje ponočno bivanje na Brezovici so opravičevali, »da se ne bi zgodilo kaj hujšega«. Vse je bilo ukrenjeno, da se omenjene izdajalce tudi aretirajo, kar je bilo jasno tudi njim, zato je pokojni Novak že ob vstopu naših tovarišev v hišo pobegnil skozi podstrešno okno in se po pripravljeni vrvi spustil ob hiši ter pobegnil k Italijanom na Brezovico.

Na Brezovici sta bila namreč župnik Andrej Lavrič in kaplan Boris Koman vneta organizatorja Katoliške akcije, pri čemer so jima pomagali akademik Franc Mravljec, učitelj Vincencij Mravljec, filozof Janez Novak in abiturient Zdravko Novak, vsi člani dijaške Katoliške akcije. Ti ljudje so bili hkrati tudi glavni propagatorji in organizatorji narodnega izdajstva.

O organiziranem delovanju teh je zaupnik fašistične stranke na Brezovici 19. septembra 1942 svojim nadrejenim poročal: »O skupini MVAC, ki se je tu ustanovila, sporočam, da je sedaj sestavljena iz 55 ljudi, od katerih jih je 10 iz Loga. Nekateri, ki so že bili vpisani, so bili odslovljeni, ker so premladi.

Prebivalstvo vsaj za sedaj dobro komentira ustanovitev te skupine. Gibanje je čisto katoliško, organizatorji in ljudje, ki so odgovorni pri poveljstvu armadnega zbora (kamor so skupine sedaj podrejene, ker imajo za šefa višjega oficirja prostovoljne milice narodne varnosti), so člani katoliške akcije. Delujejo po tradicionalni klerikalni metodi: pristaše zelo natančno sprašujejo, da bi dognali njihovo mišljenje in njihove namere, navajajo jih na precej ostro disciplino, da bi jih navadili na težave, ki jih bodo imeli, navadno jim ne puščajo hoditi zunaj ograje postojanke, zjutraj, zvečer in pred jedjo jim ukazujejo molitev itd. O pristaših in njihovih družinah zbirajo podatke od duhovnikov in starih katolicov, od katerih dobivajo signalizacije itd. Skupina bo zelo koristna in jo bomo mogli uporabiti tudi v drugih predelih.«

Belogardisti na Brezovici so že nekaj dni po ustanovitvi nastopili »svojo službo«. Nastop oboženi belogardistov je pri njihovih redkih pristaših zbudil veselje, pri večini pa je bilo jelo in gnev, ker jim je prinesel le novo gorje. Tako so bili vojščaki v

NASILJE IN ZLOČINI DOMAČIH IZDAJALCEV

Belogardisti na Brezovici so že nekaj dni po ustanovitvi nastopili »svojo službo«. Nastop oboženi belogardistov je pri njihovih redkih pristaših zbudil veselje, pri večini pa je bilo jelo in gnev, ker jim je prinesel le novo gorje. Tako so bili vojščaki v

intervenciji izpuščen pod pogojem, da stopi v vrste bele garde, kar je tudi storil in ostal do konca vojne.

3. Anton Debevec, Štalarjev iz Padeža, aretiran 7. aprila 1942 in interniran v Gonars, nato pa v Peruggio v Italiji.

4. Andrej Kondardi s Pokojišča, aretiran 7. aprila 1942 in interniran v Gonars, nato pa v Pietrafitta-Tavernelle v Italiji.

5. Marijana Debevec, Štalarjeva mati iz Padeža s hčerkami: Pepco, Tončko in Pavlo, ter sinom Korlom. Hkrati s to družino je bila odpeljana v taborišče tudi enoletna Milka, hčerka Pepce, ki se je tedaj nahajala na Padežu. Vsi so bili internirani 11. avgusta 1942 v Moniggo pri Trevisu, onkraj Piave.

6. Antonija Bizjak iz Padeža s hčerkami: Ivanko, Tončko, Angelco, Ančko in Tilko ter sinovi: Korlom, Francetom in Tončkom, ki je bil rojen v taborišču. Internirani 11. avgusta 1942 v Moniggo.

7. Vidmarjeva mati iz Padeža, aretirana skupaj z ostalimi iz vasi.

8. Ana Debevec, Zg. Pavličkova iz Padeža s hčerko Ano in sinovi: Jože, Lojze in Tone, vsi internirani 11. avgusta v Moniggo.

9. Angela Debevec, Rudolf in Marjan, Jilblanščevi iz Pokojišča, otroci v Gonarsu umrle Marije. Ti otroci so po aretaciji svoje matere živeli pri svoji starejši sesti Mariji pri Vidmarjevih na Padežu, od koder so tudi internirani, skupaj z ostalimi iz vasi.

10. Franciška Mele iz Zavrha s sinovi: Ivanom, Jožetom, Tonetom in Cirilom. Ta družina je po požigu vasi Zavrha 29. junija 1942. leta zapustila Hribe in se odselila v vas Breg pri Borovnici k družini Juha, od koder je bila Franciška doma. Pozneje v juliju mesecu so bili Meletovi skupaj z večjim številom ljudi iz vasi Breg in Pako internirani v Moniggo.

Tako je samo iz Padeža bilo interniranih 24 ljudi. Pokojišča 5 in iz Zavrha 5, torej vseh skupaj Hribovcov je bilo po raznih taboriščih širom Italije 34. Po kapitulaciji Italije so se v glavnem vsi vrnili v svoje domače kraje. Ker pa so njihovi domovi bili uničeni, so se zatekli k raznim sorodnikom, prijateljem in znancem, kjer so dočkali konec vojne, nato pa so se začeli vračati na svoja požgana domačja, ter si za silo uredili bivališča in skromnim orodjem pričeli obdelovati zemljo. Življenje se je začelo vračati na Hribe. Skromni in marljivi ljudje so pomočjo organov oblasti obnovili svoje domove in gospodarska poslopja. Le redki so ostali v dolini in niso več vrnili na Hribe.

Čas se je že precej odmaknil od tistih težkih časov letih 1941-45 in zacelil mnogotere rane, ali veliko bratgotin je še ostalo. Tudi spomini bledijo in dogodki padajo v pozabo. Naj bo ta pregled vojnih dogodkov na Hribih času NOB-e poskus ohranitve le-teh za bodoče rodove.

VIRI

1. Grupa avtorjev: NARODNOOSVODILNA VOJNA NA SLOVENSKEM — 1941—1945
2. Metod Mikuz: PREGLED ZGODOVINE NOB SLOVENIJI, KNJIGA I in II.
3. Milan Guček: ŠERČERJEVA BRIGADA
4. Karel Grabeljšek: VRHNIKA IN OKOLICA V BOJU ZA SVOBODO
5. ŠOLSKA KRONIKA OSNOVNE ŠOLE BOROVNICA
6. USTNI VIRI: Debevec Janez, Jože in Tone, Anton Dragar, Jože Vintar, Janez Brenčič, Lojze Vidmar, Jože Ravnikar ml., Janez Švigelj, Franc Petrovič, Anton Bizjak.

KONEC

Anton Debevec

Na hribih je večkrat gorelo

HRIBOVCI SO PLAČALI VELIK DAVEK SVOBODI

Kakor se iz tega sestavka vidi, da so Hribovci v tej vojni izgubili svoje domove in gospodarska poslopja, vso živino in orodje. Le maloštevilni so uspeli rešiti nekaj borgega imetja, večina pa niti tega. Najbolj prizadeti pa so bili tisti, ki so poleg tega bili odgnani še v internacijo. Za svobodo je v vojni darovalo življenje 6 ljudi, od katerih so štirje padli kot aktivni borci NOV. V času NOB-e so padli ali umrli sledeči tovariši in tovarišice:

1. Jernej Vidmar-Aleks, iz Padeža, komandir 1. čete, I. bataljona Šerčerjeve brigade. Padel v borbi z belogardisti v vasi Knežja njiva pri Ložu, februarja 1943. leta.
2. Ivan Debevec, Jilblanščev s Pokojišča, bорец Krimskega odreda, padel v jeseni 1942. leta nekje na Krimu v neznanih okoliščinah.

3. Janez Pristavc, ml., Pirčkov iz Padeža, bорец Šerčerjeve brigade, padel nekje na Štajerskem po prihodu 14. divizije na to področje.

4. Jože Debevec, Zg. Pavličkov iz Padeža, bорец Tomšičeve brigade, umrl malo pred koncem vojne v Barju v Italiji.

5. Marija Vidmar iz Padeža, od Italijanov ustreljena in nato zažgana za vasio v avgustu 1942.

6. Marija Debevec, Jilblanščeva s Pokojišča (mati ustreljene Marije Vidmar), po izdaji aretirana julija 1942. in internirana na otok Rab, nato pa v Gonars, kjer je leta 1943 od izčrpanosti in boleznimi umrla.

Internirane pa so bile naslednje družine ali njihovi člani:

1. Anton Debevec, S. Pavličkov iz Padeža, posestnik in gostilničar. Aretiran 8. februarja 1942 in interniran v taborišče Gonars, nato pa v Renicci pri Arezzu.
2. Franc Debevec, sin posestnika in gostilničarja Antona, aretiran 7. aprila 1942 in interniran v Gonars. Na

Med številnimi prireditvami, ki so bile posvečene 9. kongresu ZKS je bila tudi razstava fotografij z dosedanjih kongresov in marksistične literature v domu JLA na Vrhniki. Ob tej priliki je spregovorila predsednica Občinske konference ZKS Marija Iskrenović. V kulturnem programu pa so sodelovali pevci iz Lika. Vse fotodokumente je zbral in razstavo tudi uredil Milorad Borčić.

Kurirčkova torba na ramah naših pionirjev

Kar devet dni so letos pionirji iz naše občine po skrivnih partizanskih kurirskih poteh mimo partizanskih obeležij nosili kurirčkovo pošto.

Ko so jo štirinajstega aprila naši pionirji prejeli od pionirjev iz Logatca so mednje prišli tudi nekdanji partizanski kurirji s kurirске postaje TV-17, ki so med NOB opravljali svoje kurirske naloge prav v teh krajih — tudi po poteh, kot so jo nosili sedaj pionirji. Pionirjem, nosilcem torbice je o težavnih kurirskih nalogah partizanov spregovoril Jože Vintar. Kljub pravemu snežnemu metežu so mu radi prisluhnili, saj so vedeli, da jim daje koristne napotke. Kurirčkova pošta namreč ni samo ena najpomembnejših letnih akcij naših pionirjev na področju negovanja revolucionarnih tradicij. Je tudi organizirana oblika praktične vzgoje naših najmlajših v pripravi na splošni ljudski odpor in družbeno samozasčito in politična manifestacija bratstva in enotnosti ter odločnosti.

Sprejem kurirčkove torbice na Drenovem griču

da nadaljujemo napore graditve samoupravne socialistične skupnosti po NASI — TITOV POTI.

Pionirji so nato torbico vestno nosili vseh devet dni. Obiskala je naše delovne organizacije, šla je mimo številnih partizanskih obeležij in spomenikov, mimo krajev znanih po dogodkih iz narodno osvobodilne vojne. Spretni so bili ti naši

pionirji. Tudi preko Ljubljane spretno prepeljali s čolnom.

Povsod, kjer se je kurirčkova ustavila pa so pripravili svečane spominke in proslave. Na osrednji proslavi domet JLA na Vrhniki pa je bilo še bej svečano. Zbranim je spregovorila kretarka OK ZSMS Milena Škulj.

RADIOAMATERSKI KOTIČEK

Dostikrat je bilo pisano obširno o našem delu, a vseeno nikoli, ali pa zelo malo, kako postaneš radioamater.

Radioklub vsako leto organizira tečaj za radioamaterje-operatorje. Tečaj traja od novembra do sredine maja. Delimo ga na dva dela, in to:

- učenje telegrafije,
- spoznavanje osnov elektrotehnike.

Učenje telegrafije poteka, sistematično po dve uri na teden. Vsekakor pa se morajo tečajniki posvetiti telegrafiji tudi doma. Zato dobi vsak tečajnik tonski oscilator s tasterjem. Hitrost sprejemanja morzejevih znakov je potrebna 60z/min — črke in 50 z/min — številke. Oddajanje pa ekvivalentno sprejemu. Osnove elektrotehnike spoznavajo prav tako po dve uri na teden. Vsak tečajnik dobi v izdelavo preprosta elektronska vezja, kot so izdelava detektorskega sprejemnika, nizkofrekvenčnega ojačevalca, tonski oscilator in kratkovalovni sprejemnik. Ob izdelavi teh sklopov se tečajniki seznanjajo z elektrotehničnimi elementi in ob koncu tečaja imajo kar lepo začetno znanje osnov elektrotehnike, ki je potrebno za opravljanje izpita in pa za nadaljnji razvoj v teh smeri.

Je pa še nekaj, česar nismo omenili, in to je spoznavanje radijskega prometa, zgodovine radioamaterstva, frekvenčnih območij, na katerih lahko amaterji oddajamo, kodeksa obnašanja itd.

Ko tečaj zaključimo, vsak tečajnik opravi izpit za radioamaterja, operatorja »C« razreda. Ob uspešnem zaključku izpita se pridobi ustrezno dovoljenje za delo in takrat se prične delo na postaji.

I. C.

Radioklub Vrhnika

Kako postaneš radioamater

Tudi v učilnici je treba presedeti nekaj časa, da si bodoči radioamaterji pridobijo tudi osnovno znanje iz elektrotehnike.

Najmlajši so navdušeno pozdravljali vsako uspešno akcijo.

Ena od preizkušenj je bilo tudi streljanje z zračno puško.

Obrambni dan pionirjev

V soboto, 17. aprila, je na osnovni šoli Log-Drager potekala tekmovalna osnovnošolske mladine v znanju in veščinah za SLO in DS. Tekmovanje je sestavni del vzgojnoizobraževalnega programa osnovnih šol. Sočasno s tekmovanjem ekip OS Log-Drager je v okviru občinskega tekmovanja 7. in 8. razredov, sodelovalo pet ekip OŠ Ivan Cankar in dve ekipi OŠ Borovnica. Program obrambnega usposabljanja je potekal po razporedu: skupne aktivnosti za vse učence, tekmovanje učencev 7. in 8. razredov, aktivnosti 5. in 6. razredov, aktivnosti 3. in 4. razredov, aktivnosti 1. in 2. razredov.

Že pred 7. uro zjutraj so se začeli zbirati učenci pred šolo. Zaskrbljeni obrazi so se ozirali v oblako nebo in komentirali različne vremenske napovedi, ki so jih slišali v preteklih dneh. Ob 8. uri so razredniki razdelili startne številke. Na poziv tovariša ravnatelja so učenci organizirano odšli na bližnji travnik, kjer je bil določen prostor za prikaz gašenja požarov. Učenci, člani gasilskega krožka, pod vodstvom tovariša Slabeta, so se pripeljali v gasilskem avtu so vključeno sireno. V zelo kratkem času so

učenci pripravili cevi, vključili črpalko in voda je stekla po ceveh. Njihova naloga je bila, da z vodnim curkom zbijejo posodo s podstavka, na oddaljenosti 50 m. Mladi gasilci so prikazali še gašenje požara s prahom in s plinom. Mlajši člani gasilskega krožka so tekmovali v spretnosti in hitrosti gašenja.

Po končanem prikazu gašenja so taborniki postavljali šotore. Dva tabornika sta nato učencem demonstrirala sporazumevanje z zastavicami. Učenci so nejeverno gledali v zastavice, ki so mahale po zraku. Z navdušenjem in ploskanjem so sprejeli tabornika, ki jim je razložil različne gibe z zastavicami.

Na koncu je ekipa PMP CZ šole prikazala pravilno oskrbo ranjenca.

UČENCI 1. IN 2. RAZREDA SO ODŠLI NA POHOD DO OBELEŽIJ NOB

Cilj pohoda je bila hiša na Logu, kjer se je rodil in med vojno delal Franc Vrhovec-Jovo, po katerem nosi ime PO na OŠ Log-Drager. Franc Vrhovec je padel kot žrtev okupatorjevega terorja 1943. Njegova žena je učencem pripovedovala o težkih časih med vojno.

UČENCI 3. IN 4. RAZREDOV SO TEKMOVALI

Učenci razredne stopnje so odšli v bližnjo okolico šole, kjer so tekmovali v različnih spretnostih. Prvo je bilo tekmovanje v vlečenju vrvi. Drugo tekmovanje je bilo met bombe. Učenci so metali odrezke okroglih palic v cilj, tri koncentrične kroge s premerom 1 m, 2 m, 3 m. Tretje tekmovanje je bila štafeta »po vseh štirih«. Štafeta je potekala med dvema linijama, oddaljenima 15 m.

Rezultati:

1. skupina 4. b
2. 1. skupina 3. a
3. 2. skupina 4. b

TEKMOVANJE 5. IN 6. RAZREDOV — NAJBOLJ MNOŽIČNO TEKMOVANJE

V tem tekmovanju je sodelovalo največ ekip — 29. Vodje ekip so dobili skico pohoda, kjer je bil vpisan tudi čas starta. Ekipa so startale v razmahu dveh minut. Učenci so na treh kontrolnih postajah (KP) reševali naloge iz topografije, zgodovine občine Vrhnika in naloge o kurirski službi.

Na cilju so tekmovali še v prenašanju ranjenca. Člani ekipe so morali skozi ovire kar najbolj varno prenesti »ranjenca«.

TEKMOVANJE 7. IN 8. RAZREDOV — OBČINSKO TEKMOVANJE

Sodelovalo je 27 ekip osnovnih šol občine Vrhnika. Tekmovanje se je začelo z reševanjem testov znanja SLO in DS, in s streljanjem z zračno puško. Po tem tek-

Mladi gasilci so pokazali kar precej spretnosti in znanja

movanju so učenci startali v orientacijskem pohodu. Ekipa so na štirih kontrolnih postajah reševale naloge iz orientacije, topografije, reševale naloge o puški in o obeležjih iz NOB. Na cilju so ekipe reševale naloge prve medicinske pomoči in izvedle praktično vajo.

Rezultati:

Komisija na cilju je sproti vpisovala rezultate tekmovanja. S kontrolnimi postajami so bili v stalni radijski zvezi. V tekmovanju 5. in 6. razredov so bili doseženi naslednji rezultati:

1. ekipa 370 791 točk (vodja skupine Gregorka),
2. ekipa 370 in 350 788 točk (vodja skupine 350 Pintar, nosilec skupine 378 Kozjek),
3. ekipa 372 787 točk (vodja skupine Jaki).

- Tekmovanje 7. in 8. razredov
1. ekipa 303 (7. b) 1434 točk (Novak, Brožič, Pajk, Pečko, Rožnik),
 2. ekipa 304 (7. b) 1416 točk (Petrovič, Seliškar, Ulaga, Turk, Končan),
 3. ekipa 300 (8. a) 1411 točk (Marolt, Mrzlikar, Kipravec, Buček, Nik).

- Občinsko tekmovanje 7. in 8. razredov
1. ekipa 306 (Vrhnika) 1469 točk (vodja skupine Goršek),
 2. ekipa 308 (Vrhnika) 1457 točk (vodja skupine Jugovič),
 3. ekipa 311 (Vrhnika) 1447 točk (vodja skupine Rijavec).

Najboljšim ekipam so podelili diplome v sredo, 28. aprila na šolski proslavi v počastitev praznika OF in 1. maja.

NOVINARSKI KROŽEK
O. Š. LOG-DRAGER

V snežnem viharju so naši pionirji pričakali kurirčkovo

Kurir Marjanček

Jože Vintar, nekdanji partizanski kurir je na sprejemu kurirčkove torbice pionirjem povedal resnično zgodbo o partizanskem kurirju.

»Na naši kurirski postaji TV-17 je bil tudi kurir Marjanček. Bil je še mlad, saj je bil star komaj 16 let, ko je prišel v partizane, poleg tega pa je bil tudi bolj majhne postave in zelo mladoličnega obraza, tako da je vse skupaj dajalo videz, da je fant komaj zapustil pionirske vrste. Pozneje je bil premeščen na postajo TV-11 pri Loškem

potoku, torej prav tam blizu Ogerj kraja, kjer se je v poletju 1942. leta v jami dogajala znana tragedija partizanskih ranjenec, katero ste imeli prikazano v TV nadaljevalki »MANJ STPA NOC...«

Nekega dne je na postajo prišli pionirji, ki so bili v kuverti imeli dve veliki črni torbi. Tedaj pomenilo, da je pismo ekspresno, da je zelo važno ter je moramo hitro odposlati naprej. To nalogo naj bi bil kurir Marjanček. Ker je bilo ozemje okoli osvobodeno, poleg tega pa je bil kurirjeve poti vodila tudi primerna cesta, zato je Marjanček spravič brez rama zavijtel brzostrelko in se kolo, ter kmalu utonil v prostornih mlinh kočevskih gozdovih. Naenkrat nenada pred njim zagrmil ostel »STOJI ROKE GORI! Marjanček se ustavil, toda da bi roke dvignil in se Ne to mu niti na misel ni prišlo! Skoč bližnjo skalo, pri tem pa so že zabrzostrelke. Kurirja Marjančka je napadla sovražna skupina, ki se je pazno prikladila skozi gozdove z nom, da ob cesti preži na kurirje in posamezne partizane. Take obceslovaje smo tedaj imenovali »ROKOCI«. Sovražnikove krogle so skale robove Marjančkovega kritja kurir je od časa do časa oddal rali sovražniku. Izenadna pa se mu porokrek tudi na njegovi desni strani, da ga nameravajo obkrožiti sedaj, kako se rešiti iz neugodnega žaja, saj na uspešen umik ni bilo kajti čim bi zapustil svoje kritje bi bil sovražnikovim rafalom. Tedaj pa glavo šine zvita misel. Na ves glas je kričati: »DRUGA ČETA V STPA VRSTI NAPREJ, PRVA ČETA ZGO NAPADALCI, MISLEČ DA GRE PO CESTI je prišel kurir, še polno drugih partiz so se v strahu začeli umikati, nato jedrno odpeketal skoz goščavo. Marček pa se je previdno dvignil iz kritja naperjeno brzostrelko v rokah nato pot na sosednjo kurirsko postajo pismo oddal. Tedaj pa so šele opazili pismo prestreljeno.

Ta dogodek vam nisem povedal da bi Marjančka dvignil v junaka, zato, ker je po svoje zanimiv in poučen nam zgovorno pove, da sovražnik zmagaue samo hrabro srce, in dobro je, pač pa tudi preudarnost, domisel zvižaja.

Prav v tem pa je mali Marjanček velik kot Martin Krpan iz Vrha pri Sv. ci. Kdo ve, če vam ne bo to doživel rirja Marjančak ali če hočete Marjan deja z Drenovega griča, še kdaj pralo.

Dne 24. 4. 1982 med 7. in uro sem izgubil v trgovini Mlečni restavraciji na Vrniški denarnico z dokumenti Poštenega najditelja prosim da mi jo proti nagradi vrne nazlos, ki je v osebni izkazni ci.

Po sledovih črne roke

Pri Založbi Borec bo letos aprila že tretjič izšla knjiga Jožeta Vidica PO SLEDOVIH ČRNE ROKE. Medtem, ko je prvi natis obsegal 580 strani, 160 fotografij in dokumentov. Cena je 650 dinarjev.

Črna roka je bila najbolj divja, edinstvena tajna morilska organizacija, ki je v minuli vojni delovala samo v Sloveniji. Morilci so ime povzeli po tajni organizaciji, ki je pred prvo svetovno vojno delovala v okviru obveščevalnega urada srbske vojske. Tudi slovenska črna roka se je izcimila iz obveščevalnega urada komande četniške vojske za Slovenijo in urada tajne domobranske obveščevalne službe.

O črni roki smo doslej vedeli bore malo, čeprav je ta pošast strahotno pustošila po naših krajih. Morila je matere z več kot desetimi otroci, mlada dekleta, otroke in starčke, včasih kar cele družine.

Pisec podrobno opisuje zločine črne roke na Jesenicah, v Kranju, Ljubljani in njeni okolici, na Škofljici, v Pijavi gorici, na Turjaku, v Velikih Laščah, v Žužemberku, v Mirni peči, v Novem mestu, v Grosuplju, Višnji gori, v Trebnju, v dolini Mirne, Sentrupertu, Škocjanu, Kostanjevici pa vse do hrvaške meje, na Notranjskem od Brezovice, pa Vrhnike in Logatca do Trsta, v Polhograjskih Dolomitih do Žirov, v okolici Litije in drugod.

Knjigo je možno odplačati v treh obrokih, naročite pa jo lahko pri Založbi BOREC z objavljeno naročilnico:

NAROČILNICA:

ZALOŽBI BOREC, 61000 LJUBLJANA, MIKLOŠIČEVA 28-I

Naročam knjigo PO SLEDOVIH ČRNE ROKE..... izvodov

Ime in priimek

Zaposlen pri

Naslov stanovanja

Knjigo bom plačal: po prevzemu, v 1, 2, ali 3 obrokih (ustrezno obkroži ali podčrtaj). Cena knjige je 650 dinarjev.